

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ หมู่ที่ 7 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

นางสาวดรุณี ฤทธิศร : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ หมู่ที่ 7 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวัฒน์ ศรีสอาน , 70 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ ทำการเก็บข้อมูลระหว่าง เดือน ธันวาคม 2544 ถึง เดือน กันยายน 2545

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ ผลการประเมินโครงการพบว่าชาวบ้านผู้กู้เงินกองทุนสามารถนำเงินที่กู้ได้ไปต่อยอดกับโครงการเดิมที่มีอยู่ และทำให้เกิดความศรัทธาขึ้นในกองทุน และการร่วมมือกันซึ่งจะให้ได้มาซึ่งเงินกองทุน และสามารถก่อตั้งขึ้นเป็นองค์กรขึ้นได้ โดยมีโครงสร้างและระเบียบที่ชัดเจน โดยมีสมาชิกในการจัดตั้งทั้งหมด 122 คน และก่อตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์และสร้างนิสัยการออม ให้กับคนในชุมชน และนำพาชุมชนไปสู่ความเข้มแข็งและสร้างฐานรากที่มั่นคงและความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้เพิ่มขึ้นจากเดิมที่เป็นอยู่แล้ว และยังคงปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับคนในชุมชนในการร่วมกันรักษาเงินกองทุนไว้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในอนาคตตลอดจนผู้ที่กู้เงินกองทุนไปแล้วก็มุ่งมั่นประกอบอาชีพเพื่อให้ได้กำไรและนำเงินกลับคืนกองทุน เพื่อเป็นทุนให้กับผู้อื่น ได้ใช้หมุนเวียนต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อบัณฑิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ
ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

จ. พ.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวัฒน์ ศรีสอาน)

กรรมการสอบ

เทพทวิ ไชควสิน

(อาจารย์เทพทวิ ไชควสิน)

กรรมการสอบ

พัฒนา กิติอาษา

(อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

ท.

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

- 9 ต.ค. 2545

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จคุณงามความดีด้วยความสมบูรณ์ ความอนุเคราะห์จากคณาจารย์
ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ทั้งทางด้านวิชาการและด้านการดำเนินการประเมิน ดังนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวัฒน์ ศรีสอ้าน อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อคิดเห็นและ
ชี้แนะในการทำงานในหมู่บ้าน เพื่อให้งานสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ อาจารย์เทพทวี โชควสิน อาจารย์ที่ปรึกษา ข้อเสนอแนะในการทำสารนิพนธ์
ที่ถูกต้องและถูกวิธี แก่ผู้จัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณน้ำค้าง ชมเมืองปัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปรึกษาในการทำสารนิพนธ์
ช่วยชี้แนะการทำสารนิพนธ์ และช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ

ขอขอบคุณ คุณสุรัตน์ ทรงวิเชียร ผู้ใหญ่บ้านบ้านไร่ และคุณประกิตต์ โยสุ่น ประธาน
กองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ รวมทั้งคณะกรรมการกองทุนทั้ง 15 ตำบล และสมาชิกกองทุนและชาวบ้าน
ไร่ที่ให้การต้อนรับและช่วยเหลือผู้จัดทำสารนิพนธ์เป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานใน
หมู่บ้าน จนการประเมินโครงการคุณงามความดีไปด้วยดี

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จคุณงามความดี ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ขอขอบคุณดีและความสำเร็จให้แก่
ชาวบ้านบ้านไร่ทุกคน

ครุณี ฤทธิศร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญรูปภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบแนวความคิดและทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	4
2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	5
2.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	6
2.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองและการขอขึ้นทะเบียนของกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่.....	6

สารบัญ

	หน้า
2.5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่.....	6
2.6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่.....	7
2.7 รูปแบบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model).....	7
2.8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	7
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ.....	9
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	9
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	12
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	13
3.1 ตัวแปรและตัวชี้วัดของบริบทหมู่บ้านท่ามะปรางค์ (ระบบ C).....	13
3.2 ตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B.....	15
3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A.....	16
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	18
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	20
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	21
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	21
2. ผลการประเมินโครงการในภาพรวม.....	27
3. ผลการประเมินผลวิธีทำธุรกิจของผู้กู้.....	42
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดทำสารนิพนธ์.....	45

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 48

    1. สรุปผลการประเมินโครงการ.....48

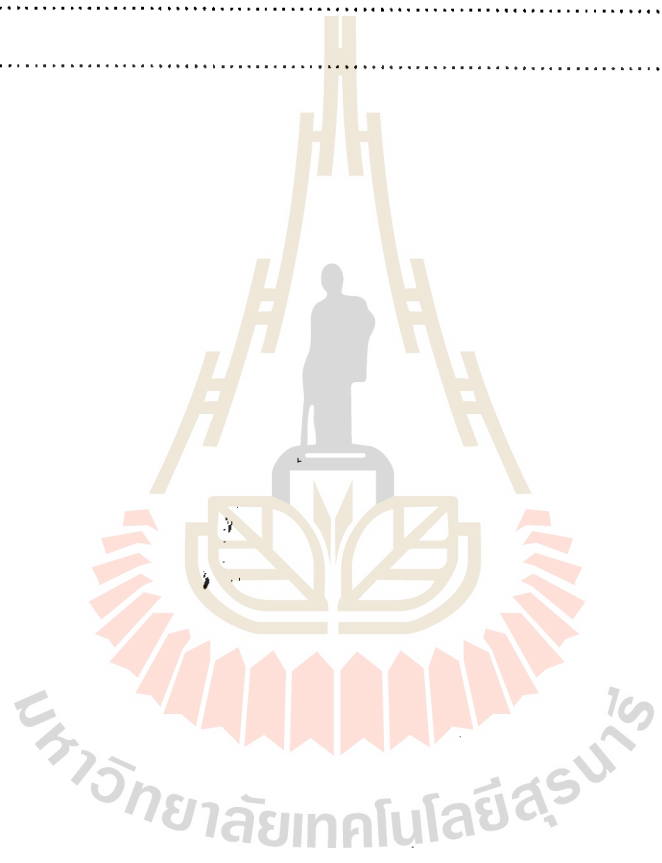
    2. อภิปรายผล..... 49

    3. ข้อเสนอแนะ..... 51

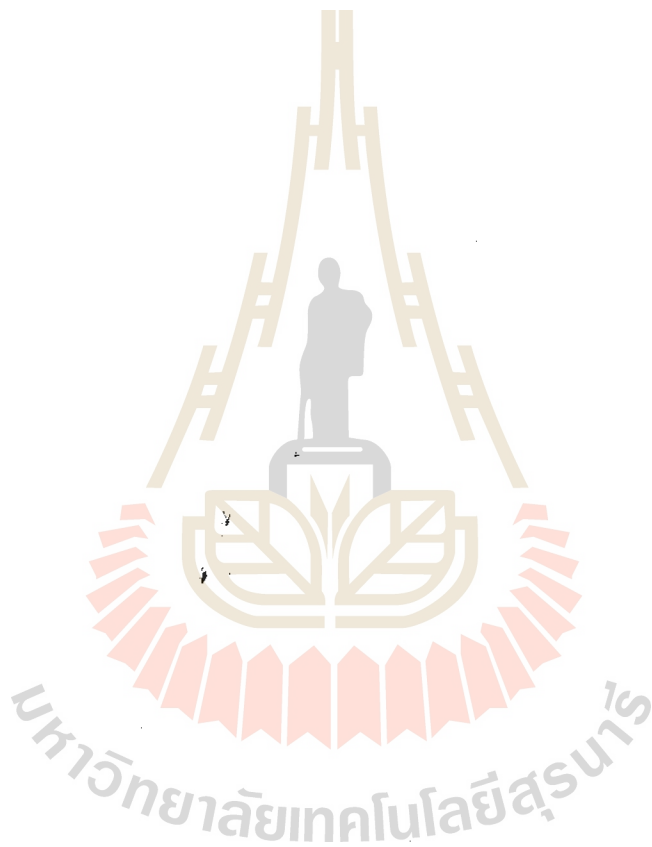
บรรณานุกรม..... 53

ภาคผนวก..... 54

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในหมู่บ้านบ้านไร่ในรูปแบบ CIPP Model.....	10
2 แผนที่หมู่บ้าน บ้านไร่.....	69

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ตารางตัวแปรตัวชี้วัดบริบท.....	14
3.2 ตารางตัวแปรตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A	15
3.3 ตารางตัวแปรตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B	16
4.1 ตารางตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลรายเฉพาะกลุ่มอาชีพเกษตร.....	30
4.2 ตารางตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลรายเฉพาะกลุ่มค้าขาย.....	34
4.3 ตารางตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลรายเฉพาะกลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์.....	35
4.4 ตารางตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลรายเฉพาะกลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน.....	36
4.5 ตารางตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลรายกลุ่มอาชีพเกษตร.....	37
4.6 ตารางตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลรายกลุ่มอาชีพค้าขาย.....	40
4.7 ตารางตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลรายกลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์.....	41
4.8 ตารางตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลรายกลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน.....	41
4.9 ตารางผลการประมวลเทคนิคผู้ดูแล.....	42
5.1 ตารางแสดงสถานะการเงิน.....	51

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
1 ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้านบ้านไร่.....	64
2 สภาพบ้านเรือนของหมู่บ้าน.....	64
3 ระบบน้ำประปาประจำหมู่บ้าน.....	64
4 วัดศรีบุญญาราม.....	65
5 การประชุมประจำเดือน.....	65
6 การจับฉลากออกกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน.....	65
7 คณะอนุกรรมการระดับอำเภอสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน.....	66
8 การประชุมเสวนากองทุนระดับตำบล.....	66
9 การสรุปผลการประชุม.....	66
10 การนำเงินกองทุนการพัฒนาอาชีพทำไร่ข้าวโพด.....	67
11 สวนควาเรื่องของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน อยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน.....	67
12 การทำสวนเป็นอาชีพหลักของคนในหมู่บ้าน.....	67
13 สวนน้อยหน่าที่รอการเก็บเกี่ยวผลผลิต ได้ในเดือนตุลาคม.....	68
14 เงินทุนหมุนเวียนในการค้าขายเพิ่มขึ้น.....	68
15 อาจารย์ที่ปรึกษาและกลุ่มบัณฑิตถ่ายทอดรูปร่วมกัน.....	68

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

บนพื้นฐานความยากจนของประชาชนในประเทศ การอัญเชิญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานให้เป็นแนวทางสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทย และเป็นปรัชญานำทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) จะเห็นว่าการกระจายโอกาสที่เท่าเทียมกันของคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยกลยุทธ์การยึดคนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมที่มีรากฐานมาจากพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชนทั้งในชนบทและชุมชนเมือง(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2544:) ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง เป็นปัญหาที่ประชาชนส่วนใหญ่ประสบมาช้านาน คือการขาดโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพของตนเอง สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนนี้ รัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อ ใช้หมุนเวียน ในหมู่บ้าน ในชนบทและชุมชนเมือง อีกเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมเศรษฐกิจของตนเองภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนในอนาคต และเป็นการสร้างฐานรากที่เข้มแข็งให้กับประเทศ โดยเริ่มจากหมู่บ้านและชุมชนเล็กขยายไปสู่ชุมชนขนาดใหญ่ทั้งหมดที่นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเข้าไปถึงจากความพร้อมของชุมชนในชนบทและชุมชนเมืองที่สามารถก่อตั้งกองทุนขึ้นได้แล้ว และผ่านขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ จนสามารถก่อตั้งกองทุนขึ้นมาได้ และได้รับอนุมัติเงินกองทุนหนึ่งล้านบาทเข้ามาในหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็งโดยมีเงินทุนหนึ่งล้านบาทเป็นฐานและเป็นจุดเริ่มให้ประชาชนในชุมชนภายในหมู่บ้านบ้านไร้ได้จัดตั้งกองทุนขึ้นได้แล้วและได้รับอนุมัติเงินกองทุนหนึ่งล้านบาทเข้าบัญชีหมู่บ้านแล้วในขณะนี้และได้ร่วมกันบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยคนในชุมชนเดียวกันคือในรูปแบบของตัวแทนประชาชนคือคณะกรรมการหมู่บ้านและเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสืบไปและก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านบ้านไร้ และเพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของกองทุนของหมู่บ้านว่าสามารถดำเนินงานไปได้แล้วระยะหนึ่งเกิดผลอย่างไร ซึ่งจะตรงตามวัตถุประสงค์

เจตนารมณ์ของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือไม่ จึงต้องมีการประเมินโดยผู้จัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้เป็นผู้ประเมิน ซึ่งเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประจำหมู่บ้านบ้านไร่

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 2.1 เพื่อทราบถึงกระบวนการการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายมากน้อยเพียงใด
- 2.2 เพื่อเสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพ
- 2.3 เพื่อต้องการให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาของตนเองได้
- 2.4 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จในชุมชน

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบแนวความคิดทฤษฎี ซึ่งถือเป็นต้นแบบในการทำโครงการประเมินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ครั้งนี้ ได้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟพ์โมเดล” ตามกำหนดไว้ในสารนิพนธ์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและประเมิน โครงการ ซึ่งมีอักษรย่อและความหมายดังนี้

3.1 C การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลของโครงการ ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ

3.2 I การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินการโครงการ

3.3 P การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

3.4 P การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีการดำเนินการ

จากการสำรวจข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ หมู่ที่ 7 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 4.1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
- 4.3 ใช้ชีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 4.4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. 1-12 บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- 4.5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4
- 4.6 ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาคผนวก

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

- 5.1 ได้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
- 5.2 ได้ทราบถึงกระบวนการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพ
- 5.3 ได้ทราบถึงความสามารถของชุมชนในการพึ่งพาตนเองได้
- 5.4 ได้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จในชุมชน

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสาร และหลักวิชาต่าง ๆ ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำมาเขียนในบทนี้ เป็นหลักวิชาและเอกสารที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ประมวลจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านการประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความถูกต้อง และสมเหตุสมผล ในหลักวิชาการด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าว มีดังนี้.

- 2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2.5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่
- 2.6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่
- 2.7 หลักการประเมินโครงการ แบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)
- 2.8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์

นโยบาย

นโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกำลังเผชิญอยู่เป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของชาวบ้านและหมู่บ้านและชุมชนเมืองความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมของประชาชน โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนหนึ่งล้านบาท พร้อมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนเพื่อหมุนเวียนและเป็นกองทุนที่อยู่กับหมู่บ้านอย่างยั่งยืน

หลักการที่สำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีดังนี้

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. เป้าหมายในการดำเนินโครงการ
4. การติดตามและประเมินผล

วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ค้อยโอกาสได้เข้าหาแหล่งเงินทุน โดยได้นำแหล่งเงินทุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ไปพัฒนาอาชีพของตนเองและตลอดจนการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ได้อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเองได้ โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการกันเองอย่างเป็นระบบโดยการศึกษาเรียนรู้ร่วมกันได้
3. ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของกองทุน และชุมชนให้เข้มแข็งได้โดยการศึกษาเรียนรู้ด้วยกันเพื่อร่วมกันแก้ไข ปัญหาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีกองทุนเป็นศูนย์กลาง
4. เป็นการสร้างฐานรากที่ดีและแข็งแรงให้กับประเทศชาติในอนาคต

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบนี้ได้กล่าวถึงปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในด้านต่าง ๆ ในระเบียบเล่มนี้ประกอบด้วย

2.2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ระเบียบนี้ได้กล่าวถึงการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายเร่งด่วนเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.2.2 ระเบียบนี้ได้กล่าวถึงอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

2.2.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ระเบียบนี้เป็นการกล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่

ดำเนินการ โดยขอมติจากที่ประชุมให้ชาวบ้านเป็นผู้เสนอชื่อ โดยมีผู้รับรองในการเสนอชื่อ และให้คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้าน โดยคัดเลือกประธานก่อนและให้ประธานเป็นผู้คัดเลือกคณะกรรมการในตำแหน่งต่าง ๆ วันที่ทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ คือ วันที่ 26 มิถุนายน 2544 วันที่คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหลังจากวันประกาศคณะกรรมการ จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมจะต้องมีครัวเรือนสามในสี่ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ผลของการประเมินคณะกรรมการทุกคนที่ถูกคัดเลือกเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกคน โดยมีข้าราชการคือ เจ้าพนักงานเกษตรตำบลเป็นผู้ติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกในครั้งนั้นด้วย

2.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองการขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่

- 2.4.1 จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จาก
- 2.4.2 คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ
- 2.4.3 ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและ
- 2.4.4 สหกรณ์การเกษตรที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่จะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- คุณสมบัติของคณะกรรมการ
- ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน
- ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน
- การมีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- การปฏิบัติ ของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

2.5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก)

2.6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่

- 2.6.1 ความเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือของโครงการ
- 2.6.2 คุณสมบัติของผู้กู้เป็นหลัก อาชีพ รายได้
- 2.6.3 หลักทรัพย์ของผู้กู้ และผู้ค้ำประกัน
- 2.6.4 ความตั้งใจจริงในการประกอบอาชีพ

2.7 รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล (CIPP Model)

การประเมินแบบชีพฟ์โมเดล เป็นการประเมินแนวการตัดสินใจ ซึ่งเน้นความสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างการวิจัยและการประเมินผลกับการตัดสินใจ ซึ่งเน้นความสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างการวิจัยประเมินผลกับการตัดสินใจของนักบริหาร การวิจัยประเมินผลแนวนี้ให้ความสำคัญต่อการจัดโครงสร้างในลักษณะที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการตัดสินใจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจของนักบริหาร การวิจัยประเมินผลแนวนี้ผู้ที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คือ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และคนอื่นๆ อีกหลายคน รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์เป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมจากนักประเมินผลในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

สตัฟเฟิลบีม และ ชิงค์ฟิลด์ (Stufflebeam and Shinkfield) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินไว้ว่า การวิจัยประเมินผลคือกระบวนการดำเนินการได้รับและการจัดหาข้อมูลข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการวินิจฉัยเกี่ยวกับทางเลือก ฉะนั้นการจำแนกข่าวสารข้อมูลข้อสนเทศการได้รับข้อมูล ข้อสนเทศ และการจัดหาข้อมูลสนเทศ จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการประเมินแนวนี้ ในส่วนที่เป็นแนวคิดของการประเมินนั้น เรียกโดยย่อว่า ชีพฟ์ (CIPP) (ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา)

2.8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งเน้นและสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติและยังไม่ได้รับอนุมัติ เงินกองทุนเงินล้านบาท เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้มากขึ้น ซึ่งผลของโครงการนี้สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งหมู่บ้านหรือชุมชนที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนนั้นจะต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งจะได้มาซึ่งเงินกองทุนนี้ จึงทำให้เห็นว่าประชาชนสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบและขั้นตอนตามรัฐบาลกำหนด โดยการร่วมมือกันภายในหมู่บ้านและชุมชน ทั้งการร่างระเบียบ และจัดสรรเงินกองทุน จัดหาคนที่มีความสามารถเข้ามาเป็นคณะกรรมการ และเข้ามาทำงานแทนประชาชนภายในหมู่บ้านและชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการ

ด้านจิตสำนึกของความเป็นชุมชนท้องถิ่น ชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจกันทำงานโดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันได้ดีในระดับหนึ่ง เช่น การร่วมสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเพื่อให้จำนวนครบถ้วนตามที่รัฐบาลกำหนดและตั้งกองทุนได้ ซึ่งคนที่สมัครอาจจะไม่ได้มีความประสงค์ที่จะขอกู้แต่สมัครด้วยการต้องการมีส่วนร่วมในชุมชนของตนเอง และนำมาซึ่งความศรัทธาในกองทุนนี้.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการและประเมินโครงการ

ในการประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความจริง 4 ประการดังที่ได้ระบุไว้แล้ว ในวัตถุประสงค์ของบทที่ 1 เพราะฉะนั้นเนื้อหาสาระสำคัญของบทที่ 3 ผู้จัดทำสารนิพนธ์จะนำเสนอรายละเอียดและวิธีการดำเนินโครงการ เพื่อหาหลักในการประเมินตามรายงานสภาพจริงของหมู่บ้านที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ทำการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 6 หัวข้อย่อยอัน ได้แก่ วิธีการประเมินโครงการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้.

1. วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ เป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งรูปแบบจำลองของ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) เพื่อเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ของการประเมินในภาพรวม ซึ่งวิธีการประเมินมีรายละเอียดดังนี้.

1.1 การประเมินโครงการโดยอาศัยแนวความคิดการประเมินเชิงระบบ ซึ่งตรงกับแบบจำลองของ ซิปป์ CIPP Model เป็นตัวแบบของการประเมินโครงการ ประกอบด้วย

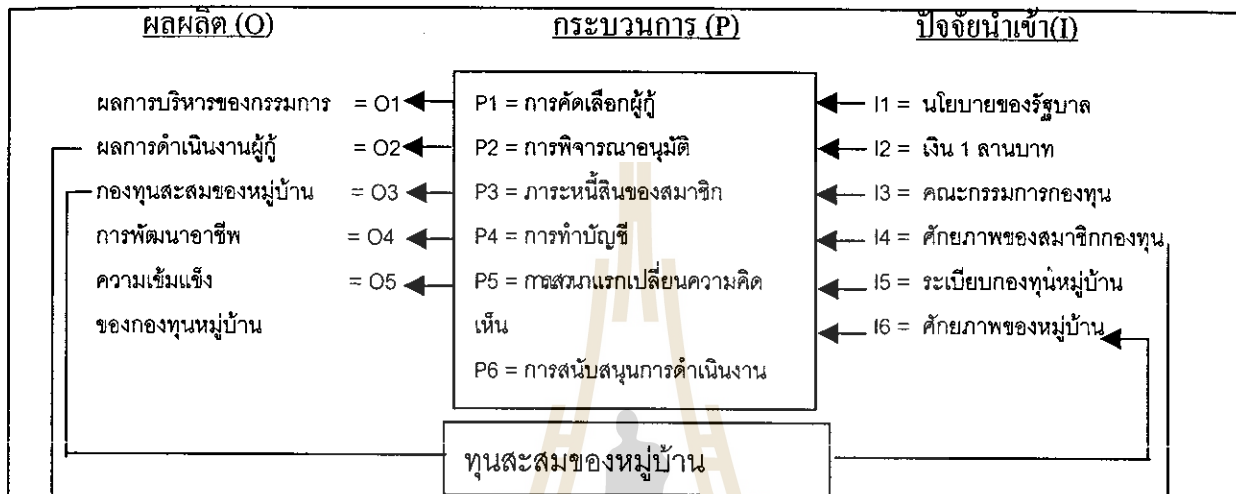
1.1.1 การประเมินบริบทชุมชน (Context Evaluation) เป็นการประเมินสถานะแวดล้อมเพื่อใช้ประกอบการคาดการณ์ผลการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1.2 การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ความพอเพียงของทรัพยากร ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน ที่จะช่วยให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จหรือไม่

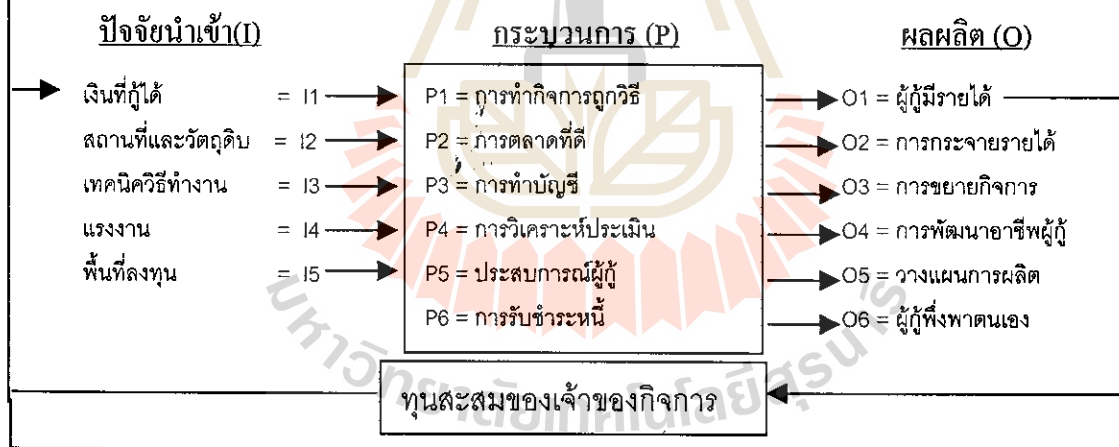
1.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เพื่อหาจุดอ่อนของโครงการเพื่อการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งมีข้อมูลเสนอแนะแก่สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนให้สามารถนำเงินมาลงทุนประกอบกิจการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการจัดเวทีเสวนา เวทีชาวบ้าน เวทีประชาคมในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล การประเมินผลที่เกิดขึ้น

1.1.4 การประเมินผลที่เกิดขึ้น (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีผลกระทบอะไรบ้าง

แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบภายใน ของกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่
ในรูปแบบของ CIPP Model ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้
หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

บริบท (C)

C ₁ =ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	C ₄ =สถานะเศรษฐกิจในหมู่บ้าน	C ₇ =ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน
C ₂ = ลักษณะการประกอบอาชีพ	C ₅ =วัฒนธรรมในท้องถิ่น	C ₈ =จำนวนประชากร
C ₃ = ผู้นำหมู่บ้าน	C ₆ =สภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน	C ₉ =ลักษณะการดำเนินชีวิต
C ₆ =วัฒนธรรมในท้องถิ่น	C ₇ =ลักษณะการดำเนินชีวิต	C ₈ =จำนวนประชากร
C ₉ =ความเข้มแข็งของชุมชน	C ₁₀ =สถานะหนี้สินของชาวบ้าน	C ₁₁ =ภูมิปัญญาท้องถิ่น
C ₁₂ =การรวมกลุ่มในชุมชน		

จากแผนภูมิแสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ และการดำเนินงานของผู้กู้ต้องทำการใน 2 หน่วยระบบย่อย ได้แก่

หน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input หรือ I) กระบวนการทำงาน (Process หรือ C) และผลผลิต (Product หรือ O) ซึ่งมีรายละเอียดดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ซึ่งมีส่วนประกอบคล้ายกันกับหน่วยระบบ B คือ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input หรือ I) กระบวนการทำงาน (Process หรือ C) และผลผลิต (Product หรือ O) ซึ่งมีรายละเอียดดังปรากฏในแผนภูมิ

บริบท C เป็นบริบทของหน่วยระบบ A และ B ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน อาทิ ประสิทธิภาพของหมู่บ้าน บ้านไร่ สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้าน และลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชน

1.2 เป็นการประเมินเฉพาะกรณีของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ มีระยะเวลาการดำเนินงานเป็นเวลา 10 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2544 จนถึง เดือนกันยายน 2545

1.3 เป็นการประเมินเชิงคุณภาพโดยประเมินตามรายงานสภาพความเป็นจริงของหมู่บ้าน บ้านไร่ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์พร้อมตัวชี้วัดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ โดยยึดวัตถุประสงค์การดำเนินงานเป็นหลัก เพื่อเป็นการคาดการณ์ถึงผลการดำเนินการตามโครงการของกองทุนว่ามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด หรือตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ทั้ง 2 ประเภท คือ

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis of Data)

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลที่จำนวน หรือปริมาณในพื้นที่เป้าหมาย อาทิเช่น จำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน จำนวนเงินที่ปล่อยกู้ จำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis of Data)

เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนบรรยายความคิดเห็น แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเอาไว้ในตอนท้ายของการประเมิน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสังเกต แล้วนำมาจำแนกตามกลุ่มและประเภทของข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องตามเกณฑ์ และวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Simple)

การประเมินครั้งนี้จะเป็นการประเมินใน 2 หน่วยระบบย่อย ได้แก่ ประเมินการบริหารจัดการและส่งเสริมแนะนำผู้กู้ (หน่วยระบบ A) กับการประเมินการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ดังนั้นการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จึงมีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับหน่วยระบบที่ต้องการประเมินดังกล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ประชากร

2.1.1 ประชากรของระบบ A ได้แก่

- 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่
- 2) สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

2.1.2 ประชากรของระบบ B ณ ช่วงเวลาที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์กำลังศึกษาอยู่ ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนจำนวน 71 ราย

2.1.3 ภาพรวมของบริบทหรือสภาพแวดล้อมบ้าน บ้านไร่ (ระบบ C) ประชากรของระบบ C ได้แก่

- 1) ผู้นำชุมชน
- 2) ตัวแทนแต่ละกลุ่มอาชีพในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่
  - อาชีพเกษตร
  - อาชีพค้าขาย
  - อาชีพรับจ้าง
  - อาชีพเลี้ยงสัตว์
- 3) คนเก่าแก่และผู้สูงอายุภายในหมู่บ้าน
- 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในหมู่บ้าน
- 5) ผู้นำกลุ่มต่างๆ

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างของหน่วยระบบ A ได้แก่

- 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ จำนวน 15 คน
- 2) สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 35 คน จากจำนวนสมาชิกผู้กู้ทั้งหมด 51 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนสมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้เงินกองทุน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างของหน่วยระบบ B ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน จำนวน 71 ราย สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะการประกอบอาชีพได้

- 1) เกษตรกรรม

- 2) ค้าขาย
- 3) เลี้ยงสัตว์
- 4) อุตสาหกรรมในครัวเรือน

2.2.3 กลุ่มตัวอย่างภาพรวมของบริษัท หรือ สภาพแวดล้อม บ้านไร่ (ระบบ C) โดยการใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

- 1) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านไร่
- 2) ผู้ประกอบอาชีพโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 คน
- 3) ผู้อาวุโสในหมู่บ้านที่มาตั้งถิ่นฐานเป็นครอบครัวแรก 1 คน
- 4) ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน จำนวน 3 คน ได้แก่

ประธานกองทุนหมู่บ้าน สมาชิก อบค.

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ จากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วในรูปแบบของ CIPP Model ซึ่งสามารถกล่าวได้โดยสรุปว่า ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารกองทุน (หน่วยระบบ A) กับตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B) รวมทั้งตัวแปรและตัวชี้วัดบริษัทหรือสภาพแวดล้อม ของหมู่บ้าน บ้านไร่ ซึ่งเราเรียกว่า ระบบ C ต่างก็มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งการประเมินความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น จำเป็นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบและสภาพแวดล้อม ของทั้ง 2 หน่วยระบบย่อย โดยมีตัวแปรและตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 ตัวแปรและตัวชี้วัดของบริษัทหมู่บ้าน บ้านไร่ (ระบบ C) ได้แก่ (ตารางที่ 3.1)

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
C1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยต่อการเกษตร โดยเฉพาะพืชไร่ และการทำสวน - อาชีพหลักจะเน้นด้านการเกษตรและค้าขายเป็นหลัก - ประชาชนส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเป็นของตนเองสามารถสร้างรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัวได้
C2 ลักษณะภูมิประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบส่วนใหญ่ พื้นดินเป็นดินร่วน เหมาะแก่การเพาะปลูก
C3 ลักษณะการประกอบอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประกอบอาชีพใหม่ๆ ขึ้นในหมู่บ้าน - ประชาชนในหมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้
C4 ลักษณะของผู้นำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้นำเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและซื่อสัตย์สุจริต - เป็นผู้หนึ่งที่เน้นการทำงานเพื่อส่วนรวม - มีความเสียสละให้กับชุมชน
C5 สภาวะเศรษฐกิจในหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจโดยรวมสามารถพึ่งพาตนเองได้
C6 วัฒนธรรมในท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - การทำบุญและการจัดงานประเพณีในวันสำคัญ โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง
C7 ลักษณะการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อาชีพในอดีตที่ยังพบเห็นได้ในปัจจุบัน - มีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย
C8 จำนวนประชากร	<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน
C9 ความเข้มแข็งของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อต่อคนในชุมชนเดียวกัน - จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมประจำเดือน - การให้ความร่วมมือกับส่วนรวม

C10 ภาระหนี้สินของชาวบ้าน	- การกู้เงินนอกระบบของสมาชิกในชุมชน
C11 ภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวโดยใช้ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
C12 การรวมกลุ่มในชุมชน	- กลุ่ม อสม. - กลุ่มสายสัมพันธ์ชาวบ้านไร่ - กลุ่มออกทรัพย์

3.2 ตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) (ตารางที่ 3.2)

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
I1 เงินกู้ที่ได้	- ถูกนำไปพัฒนาอาชีพ เพื่อก่อให้เกิดรายได้ - ถูกนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์
I2 สถานที่และวัสดุคิบ	- สถานที่เหมาะสมกับการดำเนินการตามโครงการกู้ - การเลือกใช้วัสดุคิบอย่างเหมาะสม - สมาชิกกองทุนมีประสบการณ์
I3 เทคนิควิธีการทำงาน	- หาวิธีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิต - มีการจ้างแรงงานในชุมชน
I4 แรงงาน	- มีความตั้งใจจริงในการทำงาน
I5 พื้นที่ลงทุน	- ประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง - มีการหาที่ดินเช่าเพื่อเพิ่มผลผลิตและขยายกิจการ

ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
O1 ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้น	- จำนวนครัวเรือนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้จากการกู้ - ภาระหนี้สินลดลง
O2 การกระจายรายได้ในชุมชน	- ผู้ค้อยโอกาสมีเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ - ผู้กู้เพิ่มเติมกิจการและเพิ่มการหมุนเวียนสภาพคล่อง
O3 ผู้กู้มีโอกาสขยายกิจการ	ในกิจการ โดยเฉพาะกิจการค้าขาย

O4 การพัฒนาอาชีพผู้กู้	- ผู้กู้นำเงินมาลงทุนต่อยอดโครงการเดิม
O5 กระบวนการวางแผนการผลิต	- เกิดอาชีพเสริมรายได้ให้กับผู้กู้
O6 ศักยภาพของผู้กู้เงิน	- สมาชิกมีกำหนดช่วงในการจ่ายเงิน - กิจการของผู้กู้เกิดความเข้มแข็ง และมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้นจากเดิม - มีการพัฒนาต่อเนื่องจากกิจการเดิม

3.3 ตัวแปรตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A ได้แก่

ปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) (ตารางที่ 3.3)

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
I1 นโยบายของรัฐบาล	- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน - ทิศนคติของสมาชิกในชุมชนที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
I2 เงิน 1 ล้านบาท	- ทำให้เกิดการตื่นตัวขึ้นในชุมชนและการรวมกลุ่ม - ร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อให้เงินเข้ามาในหมู่บ้าน - การกระจายรายได้ภายในหมู่บ้าน
I3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	- ความโปร่งใสในกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้ที่ขอมเสียดสละให้กับส่วนรวม
I4 ศักยภาพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	- ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมของสมาชิก - สามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์
I5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	- ความถูกต้องและชัดเจนของระเบียบกองทุน - กระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
I6 ศักยภาพของชุมชน	- ผู้นำชุมชนมีความตั้งใจในการทำงาน - ความสามัคคีของคนในชุมชน

ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
P1 การคัดเลือกผู้กู้	- ความบริสุทธิ์ ยุติธรรมในการคัดเลือกผู้กู้
P2 การพิจารณาอนุมัติเงินกู้	- ผู้ค้อยโอกาสในชุมชน ได้รับการพิจารณา
P3 ภาระหนี้สินของผู้กู้เงินกองทุน	- การเสมอภาคในการพิจารณาเงินกู้ของ คณะกรรมการ
P4 การทำบัญชี	- การกู้ยืมเงินในระบบและนอกระบบ
P5 การเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	- มีการจัดทำบัญชีต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กองทุน
P6 การสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ	- กลุ่มสมาชิกผู้กู้มีโอกาสดพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น
	- การให้ความสนับสนุนด้านการบริหารงาน กองทุนจากหน่วยงานของภาครัฐ

ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
O1 ผลการบริหารจัดการกองทุนของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	- การรวมยอดเงินกองทุนเพิ่มขึ้น
O2 ผลการดำเนินงานของสมาชิกผู้กู้	- ความสามารถปล่อยกู้เป็นไปอย่างทั่วถึง ชัดเจน
O3 กองทุนสะสมของหมู่บ้าน	- จำนวนผู้กู้เงิน
O4 การพัฒนาอาชีพ	- ยอดเงินที่ปล่อยกู้และยอดเงินคงเหลือ
O5 ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน	- สมาชิกมีผลกำไรจากการดำเนินกิจการ
	- ยอดเงินสะสมกองทุน
	- เกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในหมู่บ้าน
	- การสร้างรายได้จากอาชีพของผู้กู้
	- การรวมกลุ่มของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่ให้ เป็นกองทุนเดียว
	- การร่วมมือกันในการบริหารจัดการกอง ทุนร่วมกันทั้งสมาชิกและคณะกรรมการ กองทุน

4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินมีมากมายหลายชนิด สามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาปัญหาและเป็นแนวทางในการแก้ไขเพื่อเป็นการประเมินรายงานตามสภาพความเป็นจริงของโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้ ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

4.2 แบบสำรวจตามแบบรายงานต่าง ๆ (บร. 1-12) ประกอบด้วย

- 1) บร. 1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 2) บร. 2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 3) บร. 3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ที่ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
- 4) บร. 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- 5) บร. 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 6) บร. 6 แบบรายงานผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 7) บร. 7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 8) บร. 8 แบบรายงาน โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 9) บร. 9 แบบรายงานบันทึกการสัมภาษณ์
- 10) บร. 10 แบบรายงานสรุปบทเรียนชุมชนในหมู่บ้าน
- 11) บร. 11 แบบรายงานศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- 12) บร. 12 แบบรายงานการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

4.3 กล้องถ่ายภาพ คิวจัดอล เพื่อบันทึกภาพต่าง ๆ ภายในชุมชน รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ ในบางส่วนที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์สามารถนำเสนอได้

4.4 แผนที่หมู่บ้านบ้านไร่ เพื่อจะได้ทราบถึงอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียง

4.5 แบบการสังเกต เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกของผู้จัดทำสารนิพนธ์

4.6 แบบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยให้ทราบถึงทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์และเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินและเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบถึงข้อมูลที่ไม่ได้จากการสังเกต

4.7 สมุดจดบันทึก บันทึกโดยคล้ายกับการสัมภาษณ์แต่ไม่เป็นทางการเพราะไม่ต้องใช้รูปแบบหรือแบบฟอร์มในการสัมภาษณ์

5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในรูปของงานวิจัย เพื่อศึกษาข้อมูลให้มีความชัดเจน และถูกต้องตามแบบวิธี ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ดำเนินงานมาเพื่อมุ่งเน้นให้ได้เนื้อหาสาระ และหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ โดยประกอบด้วยหลายวิธีดังนี้

5.2 การสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นด้านสภาพความเป็นอยู่ของคน ในชุมชนเพื่อเป็นฐานในการเก็บข้อมูลบริบทชุมชน

5.3 การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน เพื่อให้เห็นสภาพของการทำงานร่วมกันของคนในหมู่บ้าน และร่วมสังเกตการณ์พิจารณาความเหมาะสมของโครงการผู้กู้แต่ละรายถึงสภาพความเป็นจริง และความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งสามารถทำให้ทราบถึงขั้นตอนการทำงานของคณะกรรมการ ความโปร่งใสในการทำงานเพื่อส่วนรวม

5.4 การสัมภาษณ์โดยอาศัยแบบรายงาน 1-12 เป็นต้นแบบหัวข้อในการสัมภาษณ์

5.5 การสนทนากลุ่มย่อย ของกลุ่มอาชีพของผู้กู้เงินกองทุนแต่ละกลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มค้าขาย เกษิงสัตว์ กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้ทราบถึงการทำงานของแต่ละกลุ่มอาชีพ

5.5 การศึกษารายกรณี ตามแบบรายงานศึกษาเจาะลึกรายกรณี เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเจาะลึกของผู้กู้ทั้ง 71 ราย

5.6. การจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านกระบวนการจัดเวที เพื่อให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและร่วมกันสะท้อนสภาพปัญหาของแต่ละคนหรือกลุ่มออกมาเพื่อแก้ไขร่วมกัน โดยผู้จัดทำสารนิพนธ์สามารถรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาโดยรวมของการจัดเวทีประชาคม

5.7 การจัดเวทีประชาคมระดับตำบล เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลในระดับตำบลทำให้ท้องถิ่นเกิดเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

5.8 ข้อมูลมือสองได้แก่

1) ข้อมูล จปฐ.

2) ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่

3) คู่มือสำหรับประชาชนในการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.9 ศึกษาจากเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบ ได้แก่ บัญชีคุมลูกหนี้รายตัวของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน บัญชีเงินออม บันทึกการประชุมหมู่บ้าน บ้านไร่ แบบประเมินความพร้อมบ้านในการจัดตั้งกองทุน เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ตัวชี้วัด

เงินกองทุนหมู่บ้าน บัญชีเงินออม บันทึกการประชุมหมู่บ้าน บ้านไร่ แบบประเมินความพร้อมบ้าน ในการจัดตั้งกองทุน เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ตัวชี้วัด

6 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงระบบ (System Analysis) โดยการประเมินการทำงานของหน่วย ระบบย่อยทั้ง 2 ระบบ คือระบบบริหารจัดการและส่งเสริมแนะนำผู้กู้(หน่วยระบบ A) และระบบ การประเมินการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย(หน่วยระบบ B)

6.2 พิจารณาจากตัวแปรตัวชี้วัดของข้อมูลในแต่ละหน่วยระบบย่อยในรูปแบบของ CIPP Model

6.3 ชี้ให้เห็นถึงการดำเนินงานของกองทุนว่าจะไปในทิศทางใดบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

6.4 ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการบริหารจัดการกองทุนว่าเกิดประสิทธิภาพหรือไม่

6.5 ชี้ให้เห็นถึงความสามารถพึ่งพาตนเองได้ภายในหมู่บ้าน

6.6 ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จในชุมชน

6.7 โดยนำเสนอของรูปของสารนิพนธ์ (Substantive Report) เพื่อประกอบการศึกษาชุด วิชาสารนิพนธ์ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาของบทที่ 4 เป็นการกล่าวถึงผลการดำเนินงานและประเมินโครงการ หมู่บ้านบ้านไร่ โดยที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำเสนอเนื้อหาและข้อมูลประกอบ โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อย่อยดังนี้.

1. ผลการประเมินบริบท
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำสารนิพนธ์ 4 ประการ อันได้แก่
  - 4.1 เพื่อทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่
  - 4.2 เพื่อเสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพ
  - 4.3 เพื่อทราบถึงความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้โดยการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน
  - 4.4 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จในชุมชน

ในการประเมินครั้งนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ใช้หลักการพื้นฐานของการประเมินตามรายงานสภาพความเป็นจริงเป็นสำคัญ ด้านการตัดสินคุณค่า ความเด่น ความด้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมินในครั้งนี้ แต่อาจจะทำในเชิงแนะนำสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวแทน

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

บริบทระดับท้องถิ่น

1.1 ประวัติความเป็นมาด้านประวัติศาสตร์

เมื่อประมาณ 50 ปีก่อนเดิมหมู่บ้าน บ้านไร่อยู่รวมกันกับหมู่บ้านท่าช้างหมู่ที่ 12 ในปัจจุบัน อยู่รวมกันเป็นชุมชนใหญ่ เนื่องจากบริเวณหมู่บ้านท่าช้างมีชาวบ้านอยู่รวมกันหนาแน่นทำให้คูไม่น้ำก้วและพื้นที่ทำกินก็อุดมสมบูรณ์มีลำธารไหลผ่านหมู่บ้านตลอดทั้งปี ต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. 2504 นายเชื่อน ไกรทองสุข เป็นผู้ที่ย้ายมาจากตำบลบางตาขน อ. สองพี่น้อง จ. สุพรรณบุรี เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณพื้นที่ของหมู่บ้าน บ้านไร่เป็นครอบครัวแรก เนื่องจากที่อยู่เดิมไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเองจึงอพยพย้ายถิ่นฐานมาเพื่อหาแหล่งทำกินใหม่ และเมื่อนายเชื่อน ไกรทองสุข ย้ายมาโดยสร้างกระท่อมเล็ก ๆ อยู่กับครอบครัวในสภาพพื้นที่ทำกินที่เป็นป่าทึบมีต้นไม้ใหญ่เป็นจำนวนมาก หนาแน่น และผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าให้ฟังว่าเมื่อก่อนนี้บริเวณหมู่บ้าน บ้านไร่

ไม้ใหญ่เป็นจำนวนมาก หนาแน่น และผู้เช่าผู้แก่ได้เล่าให้ฟังว่าเมื่อก่อนนี้บริเวณหมู่บ้าน บ้านไร่ เป็นป่าทึบใหญ่มากพื้นที่ของป่าในสมัยนั้นเกือบเท่ากับบริเวณพื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้าน ในปัจจุบัน และมีการทำโรงเลื่อยไม้ด้วย ซึ่งผู้ทำเป็นคน ไทยเชื้อสายจีนที่ไม่ทราบชื่อแน่ชัดเพราะนานมาแล้ว ก่อนที่นายเขื่อนจะย้ายเข้ามาเสียดีก เมื่อนายเขื่อน ย้ายเข้ามาที่ถางที่ดินเพื่อทำเป็นที่ดินทำกินของตนเอง และได้ปลูกพืชไร่คือ ข้าวโพด ฝ้าย เมื่อเพื่อนบ้านของนายเขื่อน ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ทราบว่า นายเขื่อนมาอยู่แล้วมีงานทำกัน จึงย้ายครอบครัวตามมาและเมื่อมีคนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้น เรื่อย ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากภาคกลาง คือ จังหวัดสุพรรณบุรี อยุธยา อ่างทอง ประชาชนที่อาศัยรวม อยู่กับหมู่บ้านท่าช้างก็เริ่มทยอยกันย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ตั้งที่รกร้างเป็นที่ดินทำกินของตนเอง จนขอ แยกหมู่บ้านเป็นหมู่บ้าน บ้านไร่ หมู่ที่ 7 ในเวลาต่อมา คือประมาณ พ.ศ. 2505 สาเหตุที่ตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านไร่คือประชาชนส่วนใหญ่ทำไร่ เพราะพื้นที่เหมาะสมกับการทำพืชไร่ ปัจจุบันมีประชากรทั้งหมด 627 คน เป็นเพศชาย 325 คน เพศหญิง 317 คน จำนวนครัวเรือน 150 ครัวเรือน มีบ้าน จำนวน 158 หลังคาเรือน

เริ่มก่อตั้ง

ในปี พ.ศ. 2505 หรือประมาณ 40 ปี มาแล้ว

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับ	หมู่บ้านคลองเสือ	หมู่ที่ 15
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับ	หมู่บ้านท่าช้าง	หมู่ที่ 12
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	หมู่บ้านบึงเตย	หมู่ที่ 1
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อกับ	หมู่บ้านใหม่สามัคคี	หมู่ที่ 2

1.2 สภาพปัจจุบัน

1.2.1 ท่าเลที่ตั้ง

หมู่บ้าน บ้านไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 7 ค.หภูมิ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ห่างจากตัวอำเภอปากช่อง ประมาณ 20 กิโลเมตร และห่างจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประมาณ 6 กิโลเมตร -สภาพที่ดิน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูก ใช้น้ำกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่ทำการเกษตร และปลูกพืชสวน มะม่วง น้อยหน่า ขนุน

- สภาพดิน ลักษณะดิน โดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์เป็นดินร่วนเหมาะสำหรับการปลูกพืช ไร่ และพืชสวน แม้อันบางฤดูอาจเกิดสภาวะฝนแล้ง

- สภาพป่าไม้ ลักษณะป่าไม้ในหมู่บ้าน บ้านไร่ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณภูเขาหรือพื้นที่ใกล้ภูเขาเพราะพื้นที่ส่วนที่เหลือเป็นที่ราบที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร

- การคมนาคมติดต่อกับอำเภอปากช่อง โดยใช้ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2090 (ถนนธนรัชต์) เป็นถนนลาดยางสภาพดี

- การบริการรถโดยสารประจำทางและยานพาหนะต่างๆ มีรถโดยสารวิ่งผ่านจากหมู่บ้านท่าช้าง ผ่านออกมาทางหมู่บ้าน บ้านไร่ ไปยังปากช่องและวิ่งผ่านหมู่บ้านใกล้เคียงคือ บ้านใหม่สามัคคี

- ยานพาหนะที่ใช้ในการคมนาคมและขนส่ง ส่วนใหญ่เป็นรถจักรยานยนต์รับโดยสาร ประจำทาง รถปิกอัพ และรถบรรทุก

- ระบบสาธารณูปโภค แหล่งน้ำใช้ ชาวบ้านจะใช้น้ำจากประปาหมู่บ้าน ของหมู่บ้านจากบ่อบาดาล 1 บ่อ ใช้ได้ตลอดทั้งปี การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้เกือบทุกหลังคาเรือน โทรศัพท์ ปัจจุบันมีโทรศัพท์ใช้เกือบทุกหลังคาเรือน มีถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้านที่ได้มาจากงบของ อบต.

- โรงงานอุตสาหกรรมในเขต หมู่บ้าน บ้านไร่ หมู่ที่ 7
- โรงงานสยามศิลา
- โรงงานหินอ่อนบ้านไร่

1.2.2 ระบบสังคมวัฒนธรรม

ระบบเครือญาติ

ประชาชนในหมู่บ้าน บ้านไร่ ส่วนมาก อาศัยอยู่แบบเครือญาติเพราะครอบครัวทั้งหมดจะเชื่อมโยงกันตามระบบสังคมไทย คือ แบบต้นตระกูลและขยายตัวออกจากต้นตระกูลเดิมเพิ่มจำนวนไปเรื่อยๆ และอาศัยอยู่พื้นที่บริเวณใกล้เคียงกันพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนในหมู่บ้าน บ้านไร่มีอาชีพหลัก ดังนี้

สมัยก่อนนี้จะนิยมปลูกฝ้าย และข้าวโพดกันมากเนื่องจากเมื่อก่อนต้นทุนการผลิตต่ำและสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ ต่อมาเมื่อหมู่บ้านเจริญขึ้น การปลูกฝ้ายก็ไม่นิยมทำเพราะราคาเริ่มต่ำลงและประสบภัยแล้งจึงหันมาประกอบอาชีพอื่น ๆ แทน เช่น ปลูกไม้ยืนต้น ปลูกเป็นสวนเพราะสามารถเก็บผลผลิตได้ทั้งปี และ ณ ปัจจุบัน อาชีพหลักของคนในหมู่บ้านบ้านไร่มีดังนี้

- ทำสวนน้อยหน่า
- ทำสวนขนุน
- ทำสวนปลูกดอกดาวเรือง
- ทำการค้าขาย
- ปลูกข้าวโพดในพื้นที่ ที่มากเพิ่มขึ้นจากเดิมหลายเท่า
- รับจ้างทั่วไป
- รับราชการ
- ทำธุรกิจส่วนตัวกันมากขึ้น

1.2.3 วัดและประเพณีที่สำคัญ

- ประเพณีสงกรานต์ จะมีการสงฆ์น้ำพระในวันที่ 14 เมษายน ของทุกปี และทำบุญที่วัด 2 วันคือ วันที่ 13 และ 14 เมษายน ของทุกปี ซึ่งถือเป็นการทำบุญใหญ่ของหมู่บ้าน
- ประเพณีวันเข้าพรรษา มีการทำบุญที่วัด และนักเรียนจากโรงเรียนท่าช้างซึ่งเด็กจากหมู่บ้าน บ้านไร่ส่วนใหญ่ จะเข้าไปเรียน ได้ทำกิจกรรมแห่เทียนพรรษาด้วยทุกปี โดยการเริ่มต้นที่ สภ.ต. หมูสี ไปจนถึงหมู่บ้านท่าช้างและหยุดหรือแสดงกิจกรรมเมื่อผ่านหมู่บ้าน
- ประเพณีออกพรรษา จะมีการทำบุญ และการตักบาตรเทโวที่วัด ชาวบ้าน จะนำข้าวต้มมัด ส้ม กล้วยไข่ และข้าวสารอาหารแห้งเพื่อใส่บาตร และจะยื่นเข้าแถวรอพระสงฆ์บริเวณรอบโบสถ์
- ประเพณีการลอยกระทง ชาวบ้านส่วนหนึ่งจะทำกระทงเองจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อนำไปลอยในแหล่งน้ำ ใกล้หมู่บ้าน คือ คลองน้ำผุดในหมู่บ้านท่าช้างซึ่งอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน บ้านไร่ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน

1.2.4 โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนประจำหมู่บ้าน บ้านไร่ไม่มีโรงเรียนเด็กนักเรียนจะไปเรียนที่โรงเรียนบ้านท่าช้างวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สอนในระดับอนุบาล ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2509 ปัจจุบันมีครูทั้งหมด 29 คน ครูที่สอนจบวิชาเอกดังนี้

วิชาเอก	สังคมศึกษา	จำนวน	3	คน
วิชาเอก	พลศึกษา	จำนวน	2	คน
วิชาเอก	การประถมศึกษา	จำนวน	2	คน
วิชาเอก	การวัดผล	จำนวน	1	คน
วิชาเอก	บริหารการศึกษา	จำนวน	4	คน
วิชาเอก	ภาษาไทย	จำนวน	3	คน
วิชาเอก	คณิตศาสตร์	จำนวน	1	คน
วิชาเอก	ภาษาอังกฤษ	จำนวน	3	คน

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ชั้นประถมและมัธยม

ชั้นอนุบาล	1	มี 2 ห้อง	จำนวนเด็ก	37	คน
ชั้นอนุบาล	2	มี 2 ห้อง	จำนวนเด็ก	40	คน
ชั้น ป. 1		มี 2 ห้อง	จำนวนเด็ก	59	คน
ชั้น ป. 2		มี 2 ห้อง	จำนวนเด็ก	47	คน
ชั้น ป. 3		มี 2 ห้อง	จำนวนเด็ก	41	คน
ชั้น ป. 4		มี 2 ห้อง	จำนวนเด็ก	48	คน

ชั้น ป. 5   มี 2 ห้อง   จำนวนเด็ก   43   คน

ชั้น ป. 6   มี 2 ห้อง   จำนวนเด็ก   58   คน

จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ชั้น ม. 1   มี 2 ห้อง   จำนวนเด็ก   79   คน

ชั้น ม. 2   มี 3 ห้อง   จำนวนเด็ก   60   คน

ชั้น ม. 3   มี 3 ห้อง   จำนวนเด็ก   65   คน

มีสมาชิกในหมู่บ้านไปศึกษานอกหมู่บ้าน   ประมาณ 105   คน แบ่งได้ดังนี้

ระดับประถมศึกษา   15   คน

ระดับมัธยมศึกษา   65   คน

ระดับนักศึกษา กศน.   15   คน

สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา   10   คน

รายได้ของประชาชนในหมู่บ้าน บ้านไร่ ในแต่ละครอบครัว โดยสรุปโดยรวมทั้งหมดมีดังนี้.

รายได้ (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)
1,000-5,000	30
5,001-10,000	48
10,001-20,000	20
20,001-30,000	15
30,001-50,000	20
50,001-100,000	15

1.3 ข้อมูลด้านอื่นๆ

1) ลักษณะบางประการด้านการปกครอง

ด้านผู้นำ ผู้นำจะเน้นการปกครองแบบเรียบง่าย และใช้หลักประชาธิปไตยเป็นหลักในการปกครองไม่นิยมการผูกขาดการ

2) สุขภาพอนามัยของคนในหมู่บ้าน บ้านไร่

มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หน้าที่คือให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของคนในหมู่บ้าน การหอยอดวัคซีนป้องกัน โรคโปลิโอให้กับเด็ก การประชาสัมพันธ์ด้านข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อ ประชาชนส่วนมากจะเข้ารับรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลปากช่อง

1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด และฉีดวัคซีนครบ
2. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการทำคลอด และการดูแลหลังคลอด
2. หญิงตั้งครรภ์ได้กินอาหารอย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อบุตร ซึ่งมีผลทำให้เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม
3. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน
4. เด็กต่ำกว่า 1 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ
5. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้กินอาหารอย่างเหมาะสมและเพียงพอ
6. เด็กอายุ 6-15 ปี ได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วน
7. เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ
8. คริวเรือนไม่กินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ไม่ทำให้สุกด้วยความร้อน
9. คริวเรือนมีการบริโภคเกลือไอโอดีน
10. คริวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม

ลักษณะประชากร หมู่บ้าน บ้านไร่มีจำนวนประชากร 627 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 325 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 51.83 ซึ่งมากกว่าเพศหญิงมีจำนวน 317 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 50.55 ของประชากรทั้งหมดประชากรส่วนใหญ่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน และประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัวและสร้างงานสร้างรายได้ให้กับตัวเอง โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงบางครัวเรือนทำการเกษตรเป็นของตนเอง บางครัวเรือนมีอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือเป็นลูกจ้างประจำ ให้กับโรงงานหินอ่อนในชุมชนใกล้เคียงหรือรีสอร์ทในที่อื่น

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน แหล่งน้ำในหมู่บ้านบ้านไร่เป็นบ่อบาดาลที่ใช้ได้ตลอดทั้งปีเป็นประเภทแหล่งน้ำใช้

ทรัพยากรธรณี ในหมู่บ้านที่มีระบบประปาหมู่บ้าน และมีครัวเรือนที่ใช้น้ำจากระบบประปาดังกล่าวทั้งปีมีจำนวน 150 หลังคาเรือนระบบประปาหมู่บ้านสร้างโดยหน่วยงานจากกรมทรัพยากรธรณี

น้ำบริโภค ประชาชนภายในหมู่บ้านมีน้ำสะอาดดื่มตลอดทั้งปีน้ำที่ใช้ทางการเกษตรน้ำจากแหล่งน้ำภายในพื้นที่ของแต่ละคนที่ปลูกพืชที่ต้องรดน้ำตลอดทั้งปี ส่วนมากจะขุดบ่อกันเองภายในพื้นที่การเกษตรของตนเองที่เหลือก็จะเป็นไม้ยืนต้นและปลูกพืชตาม ฤดูกาล

2. ผลการประเมินโครงการโดยรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ โดยรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าหลักที่ทำให้เกิดแรงจูงใจหลายอย่างเข้ามาทำให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านภายในหมู่บ้านบ้านไร่ ถึงความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่เข้ามาและนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวปรากฏว่า ชาวบ้านส่วนมากเข้าใจถึงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการให้หมู่บ้านได้เตรียมความพร้อมเพื่อจัดตั้งกองทุนขึ้นเพื่อรองรับเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้นี้ โดยการสัมภาษณ์ชาวบ้านทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน รวมทั้งคณะกรรมการกองทุนทั้ง 15 ตำบล ด้วย โดยรวมแล้วเข้าใจถึงบทบาทของกองทุนว่าสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้ในด้านการนำไปพัฒนาอาชีพต่าง ๆ แต่มีประมาณ 5% ของประชากรทั้งหมด ประมาณ 627 คน เท่านั้นที่ไม่ให้ความร่วมมือและให้ความสนใจเนื่องจากเป็นผู้ที่มีฐานะดีและมีอาชีพการงานที่มั่นคงแล้วจึงไม่ให้ความสำคัญกับงานส่วนรวม

2) เงิน 1 ล้านบาท กองทุนหมู่บ้านก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2544 และได้รับอนุมัติเงินโอนเข้าบัญชีเงินล้านหมู่บ้านเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2544

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่เข้ามาโดยการคัดเลือกของชาวบ้าน โดยการเสนอชื่อขึ้นแต่ละคนและขอเสียงจากผู้ที่เกี่ยวข้องประชุมโดยการยกมือ โดยใช้เสียงข้างมากชี้ขาด และทุกคนที่ได้รับเลือกมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบ โดยสำรวจจากเอกสารกองทุนและมีข้าราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาสังเกตการณ์โดยเป็นการคัดเลือกที่โปร่งใสและชัดเจน และจากความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ ได้รับการเสนอชื่อให้เข้ามาบริหารจัดการกองทุนในครั้งนี้ ถือว่ามีศักยภาพในการทำงานสูง ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานตามขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ที่ทางรัฐบาลกำหนดมาให้ ได้อย่างถูกต้องแม่นยำและสามารถทำให้หมู่บ้านได้รับอนุมัติเงินได้เร็ว ทั้งนี้ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คนและที่ปรึกษา 4 คน ซึ่งล้วนแต่เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความนับถือและมีความสามารถหลายด้านด้วยกัน

จากข้อมูลข้างต้นที่ได้ทำการสัมภาษณ์และสังเกต คณะกรรมการชุดนี้มีความ

พร้อมและความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนได้เป็นอย่างดี แต่ในการบริหารกองทุนต้องอาศัย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยกันหลายฝ่ายจึงจะบรรลุตามวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการเลือกผู้กู้กองทุน พบว่า คณะกรรมการได้พิจารณาดังนี้

- คุณสมบัติของผู้กู้
- ความเป็นไปได้ของโครงการ
- วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมชัดเจน
- คุ้มค่าต่อการลงทุน

จากการที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการพิจารณาเงินกู้ของ คณะกรรมการด้วยนั้น คณะกรรมการทุกท่าน ได้ยึดหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัดและโปร่งใสในการพิจารณาอนุมัติในแต่ละราย ซึ่งรอบแรก จำนวน 52 ราย และรอบที่สอง จำนวน 19 ราย ได้ทำการพิจารณาเหมือนกันทั้ง 2 รอบ คือ คณะกรรมการได้ร่วมกันพิจารณาคุณสมบัติผู้กู้แต่ละรายโดยยึดตามระเบียบกองทุนเป็นหลักซึ่งทำการพิจารณาทีละรายไปเหมือนกันหมดทุกราย ซึ่งในรอบแรกใช้เวลาในการพิจารณาถึง 3 วัน และในรอบที่สอง 1 วัน

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุนพบว่า มีการจัดทำบัญชีเงินค้ำหุ้นของกองทุนเป็นประจำทุกเดือนและบัญชีเงินล้าน คณะกรรมการกองทุนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ เสร็จญูญิก กองทุน ได้เป็นผู้จัดทำตามแบบที่ได้รับการอบรมมาอย่างเป็นขั้นตอน

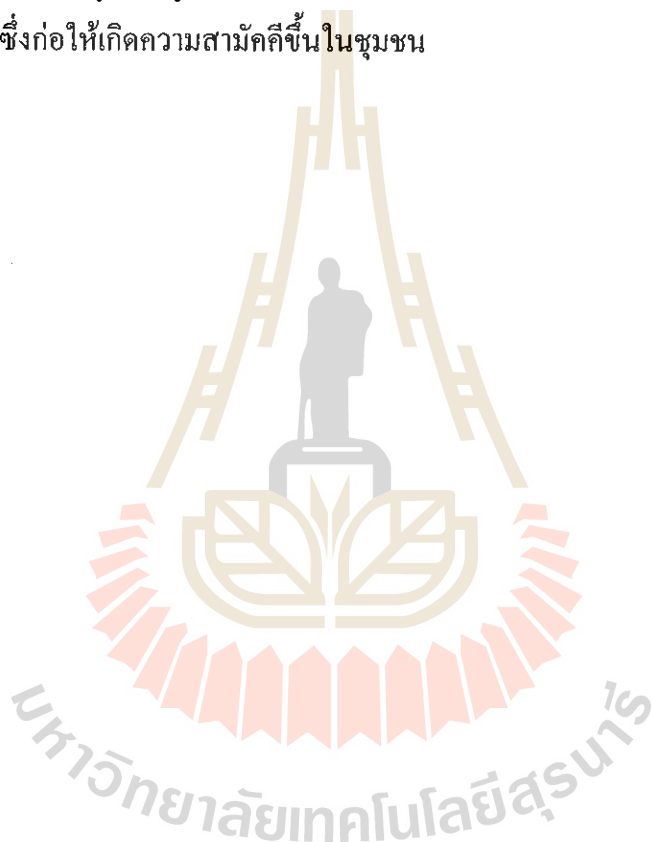
2.1.3. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรงพบว่า จำนวนผู้กู้กองทุนหมู่บ้านบ้านไรทั้งหมด 71 ราย จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 122 คน คิดเป็นร้อยละ 58.19 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ซึ่งจำนวนผู้กู้คือผลผลิตที่เกิดจากหน่วยระบบการบริหารจัดการแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2) ยอดเงินที่ให้กู้ กองทุนที่เงิน 1 ล้านบาท และหมู่บ้านบ้านไรได้ปล่อยกู้ไปทั้งหมด 941,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 94 ของจำนวนเงินกองทุนทั้งหมด

3) ผลกระทบโดยตรงพบว่า จำนวนผู้กู้ที่กู้ได้ 71 ราย ผู้ที่ขอข้อมี 75 ราย ซึ่งผู้ที่ไม่ได้กู้อีก 4 ราย ขาดคุณสมบัติบางประการของผู้กู้ตามระเบียบของกองทุน และมีจำนวนทุนสะสมเพิ่มขึ้นทุกเดือนเฉลี่ยประมาณเดือนละ 1,000-1,500 บาท ซึ่งยอดเงินนี้ได้มาจากสมาชิกรายมาฝากสั่งจะในแต่ละเดือน และมีการขยายต่อเติมกิจการเดิมและเพิ่มผลผลิตและกำลังการผลิตทางการเกษตรของผู้กู้เงินกองทุน เช่น สามารถซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดและเมล็ดพันธุ์ดาวเรืองเพิ่มขึ้นจากเดิมและขยายพื้นที่การผลิตเพิ่มขึ้น

4) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า กองทุนมีศักยภาพและความเข้มแข็งขึ้นท้องถิ่นมีเงินทุนหมุนเวียนมากขึ้น คือ ผู้กู้สามารถนำเงินไปต่อยอดกับกิจการเดิมที่ทำอยู่แล้วให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้นในการทำกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยเฉพาะทางด้านอาชีพเกษตรและค้าขายจะเห็นได้ชัดเจนมากและเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในหมู่บ้าน เช่น การปรึกษาเกี่ยวกับการเขียนโครงการขอกู้ขั้นตอนการยื่นเอกสารเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจกับการเขียนโครงการจึงเป็นการให้คำปรึกษากันระหว่างคณะกรรมการกองทุนกับชาวบ้านบ้านไร่ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยในลักษณะของการเรียนรู้ จากผู้ที่มีประสบการณ์ความเข้าใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ ซึ่งก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน

2.2. ผลการประเมินหน้าระบบ B

2.2.1 ตารางการประเมินตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัวผู้ดูแลราย แยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพเกษตร จำนวน 48 ราย (ตารางที่ 4.1)

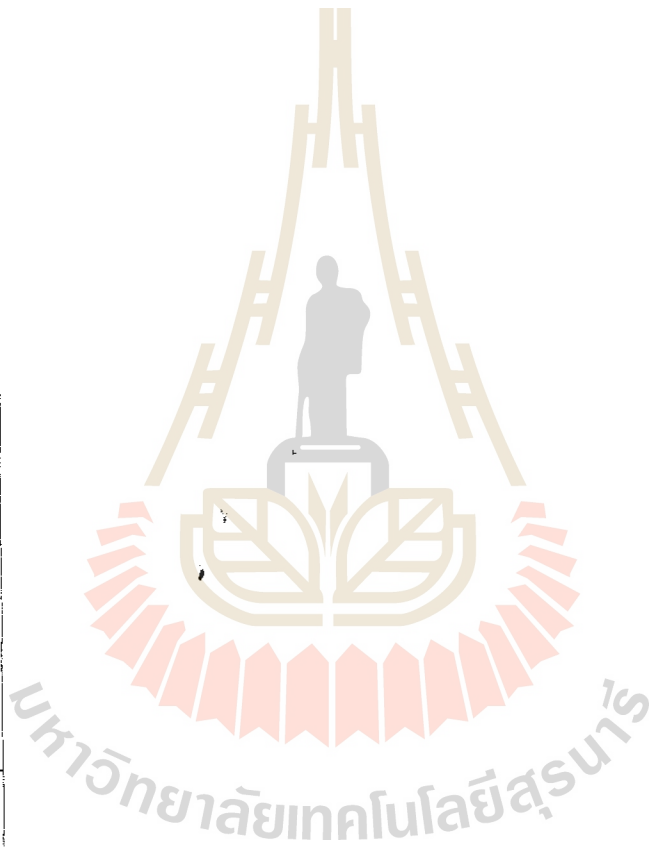
ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	ภาระหนี้เงินของผู้		อาชีพหลักของผู้	รายได้ครอบครัว (บาท/ปี)	ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
			หนี้ธนาคาร	หนี้อื่นๆ			
1	นายสมจิตร	ช้างต่อ	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
2	นายโสภณ	ชะนึ่งกลาง	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	80,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
3	นายสุริยะ	ส่องแสง	-	-	ปลูกดอกดาวเรือง	80,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
4	นางอุส่าห์	ส่องแสง	-	-	ปลูกดอกดาวเรือง	80,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
5	นางอารมณี	กัตินพิบูล	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
6	นางสายฝน	จงงาม	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
7	นางพิมพ์พา	บุญเคื้อพันธ์	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
8	น.ส.บุษิ	เป็ลยศรี	-	-	ปลูกข้าวโพด	36,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
9	นางจรรยา	ทองแจ่ม	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	36,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
10	นางแว	พึงภิญโญ	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
11	นายโกศล	เรืองศรี	-	-	ปลูกผัก	80,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
12	นางด้อย	ปลั่งตะขบ	-	-	ปลูกผัก	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	ภาระหนี้สินของผู้กู้		อาชีพหลักของผู้กู้	รายได้ครอบครัว (บาท/ปี)	ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
			หนี้ธนาคาร	หนี้อื่นๆ			
13	นายแก้ว	โมรามา	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	60,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
14	นายอำนาจพร	เกตุแก้ว	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	80,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
15	นางโสภี	ชะนังกลาง	-	-	ปลูกดอกคาวเรือง	80,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
16	นางจำเนียร	เสมอมา	-	-	ปลูกข้าวโพด	80,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
17	นายทวี	ทรงวิเชียร	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
18	นายสุรัตน์	ทรงวิเชียร	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	80,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
19	นายสุรัชย์	จันทร์สุวรรณ	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
20	นางฉวาง	ผิวพรรณ	-	-	ปลูกดอกคาวเรือง	36,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
21	นายเสนาะ	มีแสง	-	-	ปลูกข้าวโพด	36,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
22	นายประดิษฐ์	เบ็ตกระโทก	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	40,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
23	นายแสวง	เนียรรัตน์	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
24	นายพงษ์ธร	แก้วเพชร	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
25	นายพิศดาร	อุดมศักดิ์	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
26	นายสมเกียรติ	โอบสูงเนิน	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	ไม่มีประสิทธิภาพดีมาก่อน
27	นายเกรียงไกร	พัฒนาศักดิ์	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว
28	นายวิสูตร	ต้องแสง	-	-	ปลูกดอกคาวเรือง	40,000	มีประสิทธิภาพเดิมอยู่แล้ว

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	ภาระหนี้สินของผู้กู้		อาชีพหลักของผู้กู้	รายได้ครอบครัว (บาท/ปี)	ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
			หนี้ธนาคาร	หนี้นอกระบบ			
29	นายสายบัว	ผาดกลาง	-	-	ปลูกดอกดาวเรือง	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
30	นายสมพงษ์	พงษ์สวัสดิ์	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	80,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
31	นายสมเกียรติ	ขอมอบกลาง	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	ไม่มีประสบการณ์
32	นายกุลพงษ์	พันธ์ศิริ	-	-	ปลูกข้าวโพด	30,000	ไม่มีประสบการณ์
33	นายอภัยพร	รัตน์	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
34	นายรชต	นิลกันธิ์	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
35	นายธนกร	หมยถมกลาง	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
36	นายประสงค์	เข็มทิศ	-	-	ปลูกข้าวโพด	36,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
37	นายกิจจา	สังวาลย์ศิริ	-	-	ปลูกข้าวโพด	36,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
38	นายประสิทธิ์	บรรณบดี	-	-	ปลูกผัก	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
39	นายสุนทร	ทองวงศ์	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
40	นายเสา	โกบสันเทียะ	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
41	นายมานพ	ศรีบัวบาน	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
42	นายวิเศษ	ชมานุช	-	-	ปลูกข้าวโพด	40,000	ไม่มีประสบการณ์มาก่อน
43	นางศิริ	เรืองแสง	-	-	ปลูกผัก	30,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
44	นางปราณี	โนรีเวช	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	ภาระหนี้สินของผู้กู้		อาชีพหลักของผู้กู้	รายได้ครอบครัว (บาท/ปี)	ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
			หนี้ธนาคาร	หนี้นอกระบบ			
45	นางบุบผา	มีระเกตุ	-	-	ปลูกข้าวโพด	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
46	นางคำดี	ทองแจ่ม	-	-	ทำสวนน้อยหน้า	36,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
47	นางทุเรียน	ทองแจ่ม	-	-	ปลูกดอกคาวเรือง	35,000	ไม่มีประสบการณ์
48	นายดำรงดี	เรืองแสง	-	-	ปลูกข้าวโพด	30,000	ไม่มีประสบการณ์

2.2.2 ตารางการประเมินตัวชี้วัดบริบทเฉพาะของผู้ดูแลราย แยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพค้าขาย จำนวน 14 ราย (ตารางที่ 4.2)

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	ภาระหนี้สินของผู้		อาชีพหลักของผู้	รายได้ครอบครัว (บาท/ปี)	ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
			หนี้ธนาคาร	หนี้นอกระบบ			
1	นางจินตนา	ชมานุช	-	-	ค้าขายของชำ	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
2	นางอุไร	ทองแถม	-	-	ขายไก่ย่าง	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
3	นางสมจิตร	ชมานุช	-	-	ขายอาหารตามสั่ง	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
4	นางเน่งน้อย	เพิ่มพูน	-	-	ขายอาหารสด	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
5	นายพชร	แสงสาร	-	-	ขายของชำ	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
6	นางละเมียด	เกตุโหม	-	-	ขายแกงถุง	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
7	นางสง่า	ไยสุน	-	-	ขายผลไม้	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
8	นางฉลาด	ทรงกิจ	-	-	ขายผลไม้	36,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
9	นายชูเกียรติ	พัฒนศักดิ์	-	-	ขายอาหาร	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
10	นายสถิตย์	จันทร์นอก	-	-	ขายอุปกรณ์ไฟฟ้า	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
11	นายโสทร	เจริญกิจจา	-	-	ขายน้ำแข็ง	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
12	นางงณี	ไหมทอง	-	-	ขายอาหารสด	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
13	นายสมกร	ชนะนึ่งกลาง	-	-	ขายลูกชิ้นทอด	36,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
14	นายหวน	บุญถือพันธ์	-	-	ขายปลาทอดไก่	40,000	มีประสบการณ์มาก่อน

ตารางการประเมินตัวชี้วัดบริบทเฉพาะของผู้แต่ละราย แยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 1 ราย (ตารางที่ 4.3)

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	ภาระหนี้สินของผู้		อาชีพหลักของผู้	รายได้ครอบครัว (บาท/ปี)	ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
			หนี้ธนาคาร	หนี้อื่นๆ			
1	นายชาติ	ใหญ่แก่นทราย	-	-	เลี้ยงหมู	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว

ตารางการประเมินตัวชี้วัดบริบทเฉพาะของผู้ดูแลรายแยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน จำนวน 6 ราย (ตารางที่ 4.4)

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	ภาระหนี้สินของผู้		อาชีพหลักของผู้	รายได้ครอบครัว (บาท/ปี)	ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
			หนี้ธนาคาร	หนี้อื่นๆ			
1	นางนิยม	กตินพิกุล	-	-	ซักรีด	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
2	นางสมหมาย	ไทยยิ่งยงต์	-	-	รับหมากก่อสร้าง	80,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
3	นางสงวน	อินทร์โพธิ์	-	-	รับหมากก่อสร้าง	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
4	นายชนันท์ชัย	เค้าแก้ว	-	-	ตัดเย็บผ้าไป	40,000	ไม่มีประสบการณ์
5	นายนที	รัศมีสุนทรวงกุล	-	-	คัลลินค้อย	60,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว
6	นางสมจิตร์	แย้มโพธิ์	-	-	ซักรีด	40,000	มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว

2.2.3 ตารางการประเมินตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้แต่ละรายแยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพเกษตร 48 ราย (ตารางที่ 4.5)

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	เงินที่กู้ได้	ประสบการณ์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน	พื้นที่ลงทุน
1	นายสมจิตร	ช้างต่อ	15,000	5 ปี	เพาะต้นเอง	3 คน	ที่ดินของตนเอง
2	นายโสภณ	ชะนึ่งกลาง	15,000	3 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	เช่าที่ดิน
3	นายสุริยะ	ส่องแสง	15,000	2 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	2 คน	เช่าที่ดิน
4	นางอุษา	ส่องแสง	15,000	3 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
5	นางอรมน	กัตินพิบูล	15,000	4 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	5 คน	มีที่ดินของตนเอง
6	นางสายฝน	งอกงาม	15,000	3 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	2 คน	พื้นที่ของญาติ
7	นางพิมพ์พา	บุญถือพันธ์	15,000	2 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	5 คน	พื้นที่ของญาติ
8	น.ส. ชุภิ	เปลี่ยนศรี	15,000	5 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
9	นางจรูญ	ทองแจ่ม	15,000	6 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
10	นางแว	พิงกัญญา	15,000	4 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
11	นายโกศล	เรืองศรี	15,000	5 ปี	เช่าที่ดินเพิ่มเพื่อขยายกิจการ	10 คน	เช่าที่ดิน
12	นางด้อย	ปล้ำตะขบ	15,000	3 ปี	เช่าที่ดินเพิ่มเพื่อเพิ่มผลผลิต	8 คน	เช่าที่ดิน
13	นายแก้ว	โมรานอก	15,000	4 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	5 คน	ใช้พื้นที่ของผู้ที่ดูแล
14	นายอำนาจพร	เกตุแก้ว	15,000	3 ปี	เข้าสวนน้อยหน้าทีเก็บผลได้เร็ว	3 คน	เช่าสวนเป็นรายปี

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	เงินที่กู้ได้	ระยะเวลา	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน	พื้นที่ลงทุน
15	นางโสภี	ชะนังกลาง	15,000	3 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	3 คน	ที่ดินของตนเอง
16	นางจำเนียร	เสมอมา	15,000	6 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
17	นายสุรัตน์	ทรงวิเชียร	15,000	5 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	12 คน	เช่าสวนเป็นรายปี
18	นายสุรัชย์	จันทร์สุวรรณ	15,000	3 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
19	นางเอก	ฉิวพรหม	15,000	4 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	5 คน	เช่าที่ดิน
20	นายเสนาะ	มีแสง	15,000	3 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	2 คน	พื้นที่ของญาติ
21	นายประดิษฐ์	เป็ดกระโทก	15,000	5 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	5 คน	พื้นที่ตนเอง
22	นายสมพงษ์	พงษ์สวัสดิ์	15,000	5 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
23	นายแสวง	เนียมรัตน์	15,000	6 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
24	นายพงษ์ธร	แก้วเพชร	15,000	4 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	เช่าที่ดิน
25	นายพิศากร	อุดมศักดิ์	15,000	2 ปี	เช่าที่ดินเพิ่มเพื่อขยายกิจการ	5 คน	เช่าที่ดิน
26	นายสมเกียรติ	โอบสูงเนิน	15,000	ไม่มี	เช่าที่ดินเพิ่มเพื่อเพิ่มผลผลิต	8 คน	เช่าที่ดิน
27	นายสมเกียรติ	จอมอบกลาง	15,000	ไม่มี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	5 คน	เช่าที่ดิน
28	นายเกรียงไกร	พัฒน์ศักดิ์	15,000	3 ปี	เช่าที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต	5 คน	มีที่ดินของตนเอง
29	นายวิสูตร	ต้องแสง	15,000	3 ปี	เช่าที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
30	นางสายบัว	ผาดกลาง	15,000	5 ปี	เช่าที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต	5 คน	มีที่ดินของตนเอง
31	นายทวี	ทรงวิเชียร	15,000	5 ปี	เช่าที่ดินเพิ่มเพื่อเพิ่มผลผลิต	5 คน	เช่าที่ดิน

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	เงินที่กู้ได้	ระยะเวลาการชำระ	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน	พื้นที่ลงทุน
32	นายกุลพงษ์	พันธ์ศรี	7,000	ไม่มี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	3 คน	เช่าที่ดิน
33	นายขงพุทธ	รัชนี	7,000	2 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
34	นายรชต	นิลสนธิ	7,000	2 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	5 คน	เช่าที่ดิน
35	นายธนากร	หมายถมกลาง	7,000	3 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
36	นายประสงค์	เข้มทิศ	7,000	2 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	5 คน	เช่าที่ดิน
37	นางกัจจา	สังวาลย์ศรี	7,000	3 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	2 คน	พื้นที่ของญาติ
38	นายประสิทธิ์	บรรณบดี	7,000	3 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	5 คน	พื้นที่ตนเอง
39	นายสุนทร	ทองวงศ์	7,000	5 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
40	นายเสา	โกบสันเทียะ	11,000	6 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
41	นายมานพ	ศรีบัวบาน	11,000	4 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	มีสวนของตนเอง
42	นายวิเศษชัย	ชมานุช	11,000	ไม่มี	ใช้แรงงานในท้องถิ่น	5 คน	เช่าที่ดิน
43	นางศิริ	เรืองแสง	11,000	3 ปี	เช่าที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต	8 คน	เช่าที่ดิน
44	นางปราณี	โนริเวช	11,000	5 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	5 คน	มีที่ดินของตนเอง
45	นางบุปผา	มีระเกตุ	11,000	3 ปี	เช่าที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต	5 คน	มีที่ดินของตนเอง
46	นางสาลี	ทองแจ่ม	11,000	3 ปี	เช่าที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต	4 คน	มีที่ดินของตนเอง
47	นางทุเรียน	ทองแจ่ม	11,000	ไม่มี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	5 คน	เช่าที่ดิน
48	นายดำรงค์	เรืองแสง	11,000	ไม่มี	เช่าที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต	5 คน	เช่าที่ดิน

ตารางการประเมินตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลรายแยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพค้าขาย จำนวน 14 ราย (ตารางที่ 4.6)

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	เงินที่กู้ได้	ประสบการณ์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน	พื้นที่ลงทุน
1	นางจินตนา	ขมานุช	15,000	4 ปี	ใช้ระบบทุนหมุนเวียน	3 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
2	นางอุไร	ทองแจ่ม	15,000	5 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	4 คน	ขายในชุมชน ไม่ต้องเช่า
3	นางสมจิตร	ขมานุช	15,000	10 ปี	เน้นความสะดวก	3 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
4	นางแตงน้อย	เพิ่มพูน	15,000	5 ปี	เน้นความสะดวกใหม่ของอาหาร	2 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
5	นางละเมียด	เกตุโฉม	15,000	4 ปี	ใช้ของสดที่มีคุณภาพในการทำ	2 คน	ขายตลาดในชุมชน
6	นางสง่า	โยสุ่น	15,000	3 ปี	ซื้อผลไม้ตามฤดูกาล	2 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
7	นางฉลาด	ทรงกิจ	15,000	3 ปี	วิ่งรถขายตามหมู่บ้าน	5 คน	ใช้รถวิ่งขาย
8	นายชูเกียรติ	พัฒนศักดิ์	15,000	5 ปี	คิดหาเมนูใหม่ๆ เสมอ	4 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
9	นายศกิตช์	จันทน์เอก	15,000	4 ปี	ขายในราคาที่ต่ำกว่าร้านอื่น	2 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
10	นายโสธร	เจริญกิจจา	15,000	4 ปี	บริการส่งถึงที่ให้กับลูกค้า	3 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
11	นางมณี	ไหมทอง	15,000	5 ปี	ชื่อของสดใหม่มาขายทุกวัน	3 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
12	นางสมพร	ชนะนึ่งกลาง	15,000	3 ปี	ชื่อของใหม่มาขายทุกวัน	2 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
13	นายหวาน	บุญถือพันธ์	11,000	5 ปี	การผสมแบ่งในตองคองที่	5 คน	มีร้านค้าเป็นของตนเอง
14	นายพชร	แสงสาคร	15,000	3 ปี	ขายในราคาต่ำกว่าร้านอื่น	2 คน	ร้านค้าของตนเอง

ตารางการประเมินปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลระบบแยกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 1 ราย (ตารางที่ 4.7)

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	เงินที่ผู้ดูแล	ประสบการณ์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน	พื้นที่ลงทุน
1	นายชาล	ใหญ่แก่นทราย	15,000	2 ปี	หมั่นหาความรู้เพิ่มเติม	3 คน	มีคอกเป็นของตนเอง

ตารางการประเมินปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลระบบแยกตามกลุ่มอาชีพ
กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน จำนวน 6 ราย (ตารางที่ 4.8)

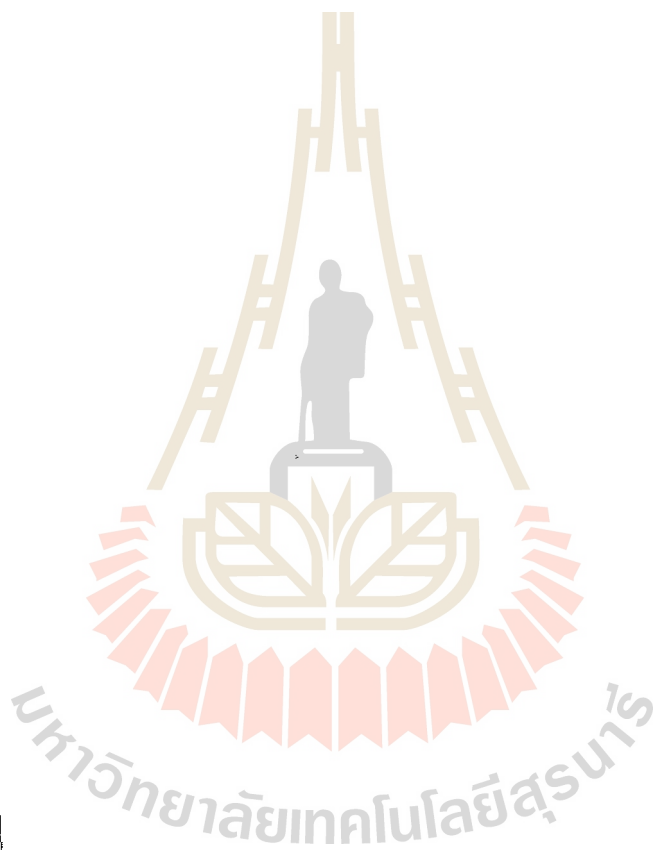
ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	เงินที่ผู้ดูแล	ประสบการณ์	เทคนิควิธีการทำงาน	แรงงาน	พื้นที่ลงทุน
1	นางนิยม	กสินพิกุล	15,000	10 ปี	ใช้แรงงานในครัวเรือน	3 คน	ใช้บ้านของตนเอง
2	นางสมหมาย	ทองยิ่งยงค์	15,000	5 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	15 คน	ใช้บ้านเป็นที่ติดต่อกิจการ
3	นางสงวน	อินทร์โพธิ์	15,000	6 ปี	จ้างแรงงานในท้องถิ่น	16 คน	ใช้บ้านเป็นที่ติดต่อกิจการ
4	นายธนนท์ชัย	เค้าแก้ว	15,000	ไม่มี	หมั่นหาความรู้เพิ่มเติม	2 คน	ใช้บ้านเป็นที่รับงาน
5	นายนที	รัตสีสุนทรวงกุล	15,000	4 ปี	ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ	2 คน	มีร้านเป็นของตนเอง
6	นางสมจิตร	แยมโพธิ์	15,000	3 ปี	เน้นที่ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า	2 คน	ใช้บ้านเป็นที่ทำงาน

ตารางผลการประเมินผลเทคนิคผู้รู้

กลุ่มอาชีพเกษตร	การทำกิจกรรม	การหาตลาดที่ดี	การทำบัญชี
	ส่วนใหญ่จะกระทำการกันมาตั้งแต่ในอดีตจึงกระทำได้ถูกวิธีและชำนาญการ	ด้านการตลาดโดยรวมยังไม่กว้างมากนักเพราะจะขายแต่เจ้าประจำและบางปีโดยลดราคาจากพ่อค้าคนกลาง	มีการทำบัญชีแบบง่ายในการทำการเกษตรในแต่ละครัวเรือน
	การวิเคราะห์ประเมิน	ประสบการณ์ผู้รู้	การรับชำระหนี้
	การวิเคราะห์ถือว่าสำคัญมากในการดำเนินงานกิจการทางด้านเกษตรเพราะสามารถช่วยเพิ่มผลผลิตได้	ผู้รู้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ยึดอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักอยู่แล้วจึงไม่เป็นปัญหาด้านการดำเนินงาน	ผู้รู้แต่ละรายส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการประกอบอาชีพของตนจึงน่าจะสามารถชำระหนี้คืนได้
กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	การทำกิจกรรม	การหาตลาดที่ดี	การทำบัญชี
	เป็นผู้มีประสบการณ์จึงกระทำได้อย่างถูกวิธี	รู้จักการหาตลาดเพื่อเพิ่มราคาให้กับผลผลิตของตนเอง	รู้จักการทำบัญชีอย่างง่าย ๆ

กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	การวิเคราะห์ประเมิน	ประสบการณ์ผู้รู้	การรับชำระหนี้
	ควรมีการวิเคราะห์ด้านการเสี่ยง สัตว์เพื่อลดปัญหาและช่วยในการ เพิ่มผลผลิต	มีประสบการณ์อยู่แคว่ควรมั่น ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	ผู้รู้เสียเองและกระทำตามโมตรง การที่ขอกู้จริงจึงควรมีความ สามารถในการชำระหนี้
กลุ่มอาชีพค้าขาย	การทำกิจการกวีวิธี	การหาตลาดที่ดี	การทำบัญชี
	ส่วนใหญ่เป็นอาชีพหลักที่ทำอยู่ แล้วสามารถทำได้อย่างกวีวิธี	รู้จักตลาดที่ดีในการจำหน่ายสินค้า ของตนเอง	รู้จักการทำบัญชีร้านค้าแบบง่าย
	การวิเคราะห์ประเมิน	ประสบการณ์ผู้รู้	การรับชำระหนี้
	ควรมีการวิเคราะห์เพื่อเป็นการ ประเมินร้านค้าเพื่อช่วยในด้านผล กำไรของกิจการและการขยายกิจ การในอนาคต	ผู้รู้แต่ละรายมีประสบการณ์ที่ดีและ ชำนาญอยู่แล้ว	สามารถชำระหนี้เงินได้เพราะมีราย ได้ที่แน่นอน

กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน	การทักทิจการถักนิต	การทาสี	การทำบัญชี
	ดำเนินการมานานเป็นส่วนใหญ่ และทำกิจการอย่างถาวร	รู้จักหาลูกค้าที่เป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน	รู้จักการทำบัญชีรายรับรายจ่ายในแต่ละเดือน
	การวิเคราะห์ประเมิน	ประสบการณ์ผู้	การรับชำระหนี้
	ส่วนใหญ่เป็นอาชีพหลักที่ทำอยู่แล้ว สามารถทำได้อย่างถาวร	ผู้ส่วนมากมีประสบการณ์ที่ดี และยาวนานอยู่แล้ว	รู้จักการทำบัญชีร้านค้าแบบง่าย

4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้ง 5 ข้อ การที่ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลและหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่าการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 5 ข้อ พบว่า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุน พบว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้น มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้รู้และเกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนร่วมกัน โดยมีกองทุนเป็นศูนย์กลาง ทศนคคชของคนในชุมชนเกี่ยวกับกองทุนเป็นทศนคคชในด้านบวกมากกว่าด้านลบ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการดำเนินงานของกองทุนและเกิดความศรัทธาว่ากองทุนหมุนเวียนเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน สามารถนำเงินที่กู้ได้มาพัฒนาอาชีพของคนสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับครอบครัว วัตถุประสงค์ของกองทุน คือมีการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงาน มีการสร้างรายได้ และสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน คือผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนยอดเงินในปัจจุบันของกองทุน คือมีจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด 122 คนมีจำนวนเงินออมปัจจุบัน 6,950 บาท และยอดเงินคงเหลือของกองทุนเงิน 1 ล้านบาทในบัญชีธนาคารออมสินสาขาปากช่อง ไม่รวมดอกเบี้ย คือ 59,000 บาท

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า คณะกรรมการบริหารจัดการกองทุน คือ มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน มีคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน คือ มีระเบียบบริหารกองทุน และมีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ การดำเนินงานคณะกรรมการ คือ มีการประชุมของคณะกรรมการมีการรับสมัครสมาชิกมีการจัดทำบัญชีที่เป็นปัจจุบัน มีการรับเงินฝากสัจจะ และการระดมการออมทุกเดือนการตัดเงินกู้ คือ มีระเบียบการกู้และขอกู้ มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย จำนวนผู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้มีจำนวน 71 ราย ส่วนจำนวนสมาชิกที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้จำนวน 4 ราย จากผู้ที่ขอกู้ทั้งหมด 75 ราย ยังไม่มีการจัดสรรผลประโยชน์ของจำนวนยอดทุนสะสมจาก 1 ล้านบาทเพราะยังไม่ครบกำหนดชำระคืนเงินต้น พร้อมดอกเบี้ยเนื่องจากยังไม่ครบกำหนด 1 ปี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง พบว่า มีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ พอเพียงมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การรู้จักการใช้ชีวิตอยู่แบบพอมีพอกิน มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติในการบริหารกองทุน มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติใน

การประกอบอาชีพของผู้ที่กู้เงินกองทุน มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การนำหลักภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประกอบอาชีพของตนเอง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจระดับของกองทุนโดยรวม คือ มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มีใช้เงินที่รัฐบาลให้ยืม มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับด้านการดำเนินงานและขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ ของ กองทุน มีจิตสำนึกที่ดีในการรักษาเงินกองทุนไว้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและเพื่อประโยชน์ด้านอื่น ๆ สืบต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า ศักยภาพของบริบทที่เพิ่มขึ้น คือ มีสภาพของป่า มีสภาพของดินที่พอใช้ มีน้ำที่ใช้ในชุมชน ได้มาตรฐานที่สามารถหล่อเลี้ยงคนในชุมชนได้ตลอดทั้งปี ระบบสาธารณสุข ปลอดภัยมีทั้ง ไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้าน คือ ทุนด้านการเงิน ได้แก่ มีจำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้านที่มีจำนวนกลุ่มต่าง และจำนวนทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ ได้แก่ จำนวนและลักษณะประชากร การประกอบอาชีพ ทุนการด้านวัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ มีวัด มีการใช้ ภาษาพื้นบ้าน และทุนทางปัญญา ได้แก่ โรงเรียน มีผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน มีความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้กู้ คือ กลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้น มีการบริการ ในชุมชน มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีการลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

4.2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน พบดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน เช่น ชาวบ้านร่วมสมัครเข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมประชุมในกิจกรรมของกองทุนทุกครั้ง
- 2) มีกองทุนเดิมเป็นกองทุนสะสมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนขึ้น โดยเริ่มทำกันในลักษณะของธนาคารหมู่บ้าน
- 3) มีศรัทธาและทัศนคติที่ดีต่อกองทุน คือ ชาวบ้านส่วนใหญ่ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกองทุน เช่น เมื่อเห็นคณะกรรมการทำงานหนักกันมากในระยะเวลาที่จะได้เงินเข้ามาในหมู่บ้านชาวบ้านก็ร่วมกันทำอาหารมาเลี้ยงคณะกรรมการ และช่วยเหลือในส่วนที่สามารถช่วยได้

4.2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหากับกองทุน

- 1) การไม่ให้ความร่วมมือของคนบางกลุ่มในหมู่บ้านในการจัดตั้งกองทุนของผู้ที่ไม่เห็นด้วยและก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างการดำเนินงานของกองทุน

2) ผู้ที่ไม่พึงพอใจเนื่องจากไม่ได้เงินกู้ไปในระหว่างการพิจารณาอนุมัติ และสร้างความหนักใจให้คณะกรรมการ

3) สภาวะฝนแล้งในช่วงที่ผู้กู้เงินปลูกพืชไร่และทำสวนทำให้เกิดการขาดทุนขึ้นจากการประกอบอาชีพจึงอาจจะส่งผลกระทบต่อกับกองทุนในการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้ อาจล่าช้ากว่ากำหนดเวลาที่ให้ชำระคืน

4) ผู้ที่กู้เงินและนำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

5) ราคาผลผลิตของผู้กู้ต่ำลงทำให้เกิดการขาดทุน

4.3 ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน บ้านไร่ ตามทัศนะของผู้จัดทำสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่โดยกำเนิด ในชุมชน พบว่า โดยรวมสภาพการอยู่ร่วมกันของชาวบ้านไร่ ณ ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมากเนื่องจากมีความเจริญเข้ามา คนในชุมชนให้ความสนใจกับส่วนรมน้อยลง ถ้าเปรียบเทียบกับสมัยก่อนกันอยู่ร่วมกันของชาวบ้าน ไม่อบอุ่น เนื่องจากแต่ละครัวเรือน มุ่งที่จะประกอบอาชีพหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งผลมาจากสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ตลอด 2 ปี คือ ช่วง ปี 2544- 2545 ซึ่งชาวบ้านที่ทำพืชไร่และพืชสวนประสบกับฝนแล้งทำให้ขาดทุน จึงเป็นสาเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับส่วนรมน้อยลง แต่การดำเนินชีวิตยังคงอยู่กับแบบเครือญาติ ซึ่งเป็นมาตั้งแต่ครั้งอดีตแล้ว ซึ่งเป็นการรักษาวัฒนธรรมไว้ได้คืออย่างหนึ่ง และให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีถ้าคนในชุมชนเดือดร้อน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนในชุมชนมิได้ทอดทิ้งกัน แต่ต้องดำเนินชีวิตในแต่ละวันด้วยความรีบเร่งจึงไม่ค่อยสนใจงานส่วนรวมหรือกิจกรรมที่เป็นส่วนรวม แต่เป็นส่วนน้อยเท่านั้น เพราะกองทุนสามารถจัดตั้งขึ้นได้และได้รับเงินล้านเข้าหมู่บ้าน ได้เร็ว ถือว่าชุมชนโดยรวมยังคงมีความเข้มแข็งดีและมีศักยภาพที่ดี

- ความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้าน บ้านไร่ ในทัศนะของประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่พบว่า จะเน้นไปทางผู้นำเนื่องจากผู้นำหมู่บ้านคนปัจจุบันเป็นผู้นำที่ขาดความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกับส่วนรวม ทำให้บางครั้งเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างการดำเนินงานซึ่งเกิดจากความประหม่าในการทำงานในด้านการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ แต่ผู้นำเป็นผู้มีมีคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งตรงจุดนี้ทำให้ชาวบ้านต่างก็เห็นใจในความตั้งใจจริงในการทำงานของผู้นำ

- ประกอบกับประสบการณ์ในการทำงานกับชุมชนน้อยจึงทำให้การทำงานของผู้นำยังคงสะดุดอยู่ ชาวบ้านจึงต้องการให้ผู้นำเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งสามารถนำชุมชนฝ่าอุปสรรค และนำพาชุมชนพัฒนาด้านศักยภาพให้เข้มแข็งกว่านี้ และสืบไปถึงอนาคต.

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุป

1.1 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ สรุปได้ดังนี้

เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายมากน้อยเพียงใดและเพื่อเสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ให้มีประสิทธิภาพและสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการเรียนรู้ร่วมกัน ในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาของตนเองได้และทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จในชุมชน

1.2 วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ สรุปได้ดังนี้

โดยการศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่และศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงานอยู่โดยใช้รูปแบบของซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ในการวิเคราะห์และกำหนดตัวบ่งชี้และตัวแปรเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร.1-12 บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และประมวลข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4 และดำเนินการลงมือเขียนสารนิพนธ์ บทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวก

1.2.1 ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ สรุปได้โดยภาพรวมดังนี้

1) สรุปบริบทชุมชน ของหมู่บ้าน บ้านไร่

ชุมชนหมู่บ้าน บ้านไร่ เป็นชุมชนที่มีความเป็นอยู่แบบชนบทที่มีความเจริญเข้ามาพัฒนาหมู่บ้านไปพร้อม ๆ กับความเจริญก้าวหน้าของตำบล โดยรวมซึ่งทั้งนี้การพัฒนาส่วนใหญ่จะมาจาก อบต. และมีความเป็นอยู่ร่วมกันแบบเรียบง่าย โดยยึดการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักตามสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมที่มีลักษณะเป็นที่ราบส่วนใหญ่

2) สรุปการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ ระบบ A โดยภาพรวม

จำนวนผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ทั้งหมดมี 71 ราย จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 122 คน คิดเป็นร้อยละ 58.19 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ซึ่งจำนวนผู้กู้ คือ ผลผลิตที่เกิดจากหน่วยระบบการบริหารจัดการแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ยอดเงินที่ให้กู้ไปของกองทุนเงิน 1 ล้านบาท

และหมู่บ้านบ้านไร่ ได้ปล่อยให้ผู้กู้ไปทั้งหมด 941,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 94.10 ของจำนวนเงินกองทุนทั้งหมด และจากจำนวนผู้กู้ที่ได้มีจำนวน 71 ราย จากจำนวนผู้ที่ยกผู้กู้ทั้งหมด 75 ราย ซึ่งผู้ที่ไม่ได้ผู้กู้ 4 ราย ขาดคุณสมบัติของผู้กู้เงินกองทุนตามระเบียบกองทุน

3) สรุปผลการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ระบบ B ได้แก่

จำนวนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไร่ทั้งหมด 75 ราย

และได้รับอนุมัติให้ผู้กู้ไปทั้งหมด 71 ราย ในการปล่อยกู้ 2 รอบ โดยแบ่งตามลักษณะของกลุ่มอาชีพได้ดังนี้ คือ กลุ่มเกษตร กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มค้าขาย โดยรวมเฉลี่ยแล้วแต่ละรายได้เงินผู้ไปประมาณรายละ 15,000 บาท จากยอดเงินทั้งหมดที่ปล่อยให้ผู้กู้ไปทั้งหมด 941,000 บาท การปล่อยผู้ได้ระยะหนึ่งผลการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละรายสรุปโดยภาพรวมคือ จำนวน 60 ราย นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้จริงแต่อีก 11 ราย นำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์การขอกู้คือ จำนวน 6 ราย ผู้ไปเพื่อให้หนี้ในระบบที่เคยกู้มาก่อนที่จะมีเงินกองทุนหมู่บ้านและอีก 5 ราย นำเงินไปใช้จ่ายในทางอื่น ๆ ที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการเขียนโครงการผู้ โดยสรุปได้จากข้อมูลที่คณะกรรมการที่มีหน้าที่ด้านการตรวจสอบผู้กู้ที่ได้ออกสำรวจเมื่อ ได้ปล่อยผู้ไประยะหนึ่งคือ 4 เดือนแล้ว

2. การอภิปรายผล

การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ 5 ข้อพบว่า วัตถุประสงค์ข้อ 1. การเกิดกองทุน พบว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนเพิ่มขึ้นและเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันขึ้นในชุมชนมีการพัฒนาอาชีพการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน

วัตถุประสงค์ข้อ 2. ระบบบริหารจัดการกองทุน มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน สามารถจัดตั้งกองทุนได้และร่วมกันร่างระเบียบกองทุนขึ้นมาได้อย่างชัดเจนและจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการกองทุน และแบ่งแยกหน้าที่กันอย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อ 3. การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง พบว่า สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประกอบอาชีพและสามารถสร้างรายได้กับครอบครัวได้และรู้จักใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ข้อ 4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจระดับกองทุน โดยรวมประชาชนให้ความสำคัญกับเงินกองทุนมีจิตสำนึกที่ดีในการรักษาเงินกองทุนไว้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและเพื่อประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ข้อ 5. การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง คน ในชุมชนมีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ซึ่งกันและกันในการอยู่ร่วมกันไม่ทอดทิ้งกัน และมีความซื่อสัตย์ในการอยู่ร่วมกัน มีความสามัคคีปองคองกัน

2.1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1. ปัจจัยด้านบวก

- 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน เช่น ชาวบ้านร่วมสมัครเข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมประชุมในกิจกรรมของกองทุนทุกครั้ง
- 2) มีกองทุนเดิมเป็นกองทุนสะสมทรัพย์หมู่บ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนขึ้นโดยเริ่มทำกันในลักษณะของธนาคารหมู่บ้าน
- 3) มีศรัทธาและทัศนคติที่ดีต่อกองทุน คือ ชาวบ้านส่วนใหญ่ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือทุกเรื่องเกี่ยวกับกองทุน เช่น เมื่อเห็นคณะกรรมการทำงานหนักกันมากในระยะเวลาที่จะได้เงินเข้ามาในหมู่บ้านชาวบ้านก็ร่วมกันทำอาหารมาเลี้ยงคณะกรรมการ และช่วยเหลือในส่วนที่สามารถช่วยได้

2.2. ปัจจัยด้านลบ

- 1) การไม่ให้ความร่วมมือของคนบางกลุ่มในหมู่บ้านในการจัดตั้งกองทุนของผู้ที่ไม่เห็นด้วยและก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างการดำเนินงานของกองทุน
- 2) ผู้ที่ไม่พึงพอใจเนื่องจากไม่ได้เงินกู้ไปในระหว่างการพิจารณาอนุมัติ และสร้างความหนักใจให้คณะกรรมการ
- 3) สภาพแวดล้อมในช่วงที่ผู้กู้เงินปลูกพืชไร่และทำสวนทำให้เกิดการขาดทุนขึ้นจากการประกอบอาชีพจึงอาจจะส่งผลกระทบต่อกองทุนในการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้ อาจจะล่าช้ากว่ากำหนดเวลาที่ให้ชำระคืน
- 4) ผู้กู้นำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
- 5) ราคาผลผลิตตกต่ำ

3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน บ้านไร่ ส่วนใหญ่พบว่าโดยรวมการอยู่ร่วมกันของชาวบ้าน บ้านไร่ เปลี่ยนไปในการดำเนินเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตร ตั้งแต่มีการจัดตั้งกองทุนขึ้น คือสามารถหมุนเวียนทุนในการลงทุน และลดการเป็นหนี้นอกระบบได้มากและมีความหวังมากในประกอบอาชีพและทำให้เกิดพลังศรัทธาขึ้นกับกองทุน

4. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

- 4.1. ผลโดยตรง เกิดความสัมพันธ์ขึ้นภายในองค์กรของกองทุนเนื่องจากคณะกรรมการจะ

คอยดูแลและติดตามผู้กู้ ไม่ว่าเมื่อครบสัญญาแล้ว จะสามารถคืนเงินให้กับกองทุนได้ตามกำหนดหรือไม่

4.2. ผลกระทบโดยตรง สามารถทำให้เกิดขึ้นทุนหมุนเวียนขึ้นภายในกองทุนและกลุ่มสมาชิกผู้กู้ เช่น กลุ่มอาชีพค้าขายสามารถนำเงินไปเพิ่มยอดซื้อได้ในแต่ละเดือนและหมุนเวียนไปทุกเดือนนับจากวันที่ได้เงินกู้ของกองทุนเงินล้านมา

4.3. ผลกระทบโดยอ้อม การดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้านแล้วจากมีกองทุนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเนื่องจากผู้ที่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์นั้นสามารถบริหารกิจการได้คล่องขึ้น โดยเฉพาะด้านการเกษตร

ตารางแสดงที่ 5.1 สถานะทางการเงินของกองทุนเงินล้านหมู่บ้านบ้านไร่
สรุปยอดเงิน ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2545

วัน เดือน ปี	รายการ	ยอดเงิน (บาท)	จำนวนผู้กู้ (ราย)	ดอกเบี้ย (12%/ปี)	หมายเหตุ
26 มิ.ย. 44	ก่อตั้งกองทุนเงินล้าน	-	-	-	
24 พ.ย. 44	รับโอนเงินล้าน	1,000,000	-	-	
11 ม.ค. 45	ปล่อยกู้รอบแรก	768,000	52	92,160	กู้ฉุกเฉิน 1 ราย
26 ก.พ. 45	ปล่อยกู้รอบสอง	173,000	19	20,760	
	รวม	941,000	71	112,920	

หมายเหตุ : ดอกเบี้ยเป็นการคำนวณล่วงหน้าตามอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดในระเบียบกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่และการชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยยังไม่ครบกำหนดชำระคืน การชำระคืนเป็นรายปี

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

- 1) ควรจะมีระเบียบในการติดตามผู้กู้ที่เคร่งครัดเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน
- 2) วงเงินกู้ไปพื่อต่อความต้องการของผู้กู้ เนื่องจากมีจำนวนมาก
- 3) ระยะเวลาในการคืน กับโครงการขอกู้ของผู้กู้บางราย อาจจะส่งคืนไม่

ทันควรจะมีการร่างระเบียบยึดเวลาออกไปในการชำระหนี้

3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

- 1) ควรมีการกระจายงานและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน
- 2) ควรมีการจัดฝึกอบรมให้กับคณะกรรมการเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

กองทุน

- 3) ควรมีองค์กรส่งเสริมจากภาครัฐให้มากกว่านี้กรณีเข้าถึงชุมชน

3.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

1) ผู้กู้ควรมีจิตสำนึกในการนำเงินไปใช้ให้ถูกวัตถุประสงค์เพื่อที่กองทุนจะได้หมุนเวียนและอยู่กับชุมชนตลอดไป

- 2) ผู้กู้ควรหมั่นศึกษาหาเทคนิคใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

3) ผู้กู้ควรยึดหลักการนำเงินไปใช้ตามโครงการจริงที่ขอกู้เพื่อทำให้เกิดรายได้และสามารถชำระคืนได้

3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการคืนคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

1) หลังจากการสิ้นสุดโครงการบัณฑิตกองทุน แล้วควรมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งอาจจะกระทำโดยนักวิจัยอื่น ๆ หรือชาวบ้านเป็นผู้ประเมินเอง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ,สำนักงาน,และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่.2544 ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่